

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

vigred

ŽENSKI LIST

1932

Gospodinjino delo v juliju.

Vse gospodinjino delo v tem mesecu je osredotočeno na polje, travnike in le kolikor ji časa ostaja tudi na domači vrt. Vse delo v domu opravi le v naglici, da ji je za delo zunaj čim več časa na razpolago. Zato si bomo danes ogledale tudi samo delo zunaj. Za delavce in delavke, ki jih ima gospodinja v tem letnem času več kakor sicer čez leto, mora skrbeti za zelo menjajočo se prehrano. Upoštevati mora tudi vročino poletnega časa in pripravljati temu primerno tudi vso hrano. Pozna pomlad in poletje sta čas raznih vrst solate. V tem času je solata na razpolago v najrazličnejših vrstah, je pa tudi mnogo bolj osvežujoča, kakor gorko sočivje, kar pa je najvažnejše, da se da hitro pripraviti, pridobitev, ki jo zna gospodinja v teh vročih mesecih tudi ceniti. Zelo važno je, da gospodinja ve, kako naj hrani čez noč solato, ki jo je prejšnji dan prinesla z njive ali vrta, pa bi jo rada rabila šele drugi dan. Izkušnje so pokazale, da ostane solata sveža, če jo položimo v klet na vlažna tla in pokrijemo z namočenim papirjem. Solato dolgo časa namakati ni pravilno, ker zgubi mnogo svojega značilnega okusa in se vlaknati deli napijejo vode, kar ima za posledico one prozorno zelene liste, ki takoj skupaj padejo, ko jih zabelimo z oljem in jesihiom. Če se solata predolgo namaka, tudi pobere voda iz nje vse hranilne snovi. Solata je, kakor smo že prej omenile zelo osvežujoča, a manj izdatna. Gospodinja bo delala mnogo preglavice, kako naj bi svojim delavcem pripravila dobro solato, pa mora nesti ali poslati kosilo na travnik. V ta namen so nekatere gospodinjice iz lastnih izkušenj prišle do tega, da solato zabelijo in zmešajo šele na licu mesta, da jim preveč skupaj ne pade.

Pa tudi za sestavo jedilnikov v vročem letnem času se mora gospodinja potruditi, da svojim delavcem tudi v tem oziru ustrezne. Vedeti mora, katera hranila so izdatna, a ne povzročajo prevelike vročine. V ta namen naj pazljivo prečita ta ali oni odlomek iz gospodinjske knjige, pa tudi iz marsikatero zdravstvene knjige.

Na domačem vrtu je treba skrbeti za pravočasno spravlanje vseh pridelkov. Ta mesec nam nudi že prav mnogo stvari. Cesar ne moremo takoj porabiti, moramo spraviti (konservirati), da imamo ob zimskem času tudi primerno hrano na razpolago.

Vse vrste zelja je treba večkrat okopati, seveda zelo pozljivo, da se rastoče rastline ne poškodujejo. Tako okopavanje prepreči, da bi se napravila po gredah trda skorja, ki jo povzroči ploha. Taka trda in trdo stepena prst zelo pospešuje izhlapevanje vode iz zemlje. Vemo pa, da je v vročem letnem

času prav primerna količina vlage velike važnosti za rast rastlin. Po pravici je okopavanje eno najvažnejših del v poletju.

Kjer rastline le počasi rasto, je potrebno, da jim nekoliko prignojimo. Ob deževnem vremenu uporabljamo lahko gnojnico. Občutljive rastline kakor humare, solata in druge naj bi dobile gnojnico le razredčeno.

V tem mesecu lahko še posadimo pozno zelje. Tudi endivija mora priti ta mesec zadnji čas v zemljo, če je že nismo posejale v juniju.

Majaron, timijan in druge dišave je treba porezati, preden prične cveteti.

Grede z jagodami, ki smo jih ta mesec že obrale, je treba takoj potem temeljito prenoviti. Razrastke je treba odstraniti. — Mlade rastlinice pa razmnožiti. Pomniti je treba, da ni dobro, ako dolgo časa uporabljamo jagodne rastline, ker so se že izčrpale in ne prinašajo več tako lepih sadov kakor od začetka. Treba je vsem rastlinicam tudi pognojiti. To pa radi tega, ker jagoda, kakor vse sadonosne rastline v poznem poletju pripravljata nastavke za cvetje, ki se v prihodnji pomladi razvijejo. Preden pa jagodno gredo okoplamo, je treba okopati in pognojiti z gnojnico, ko se je ta že vlezla v zemljo, pa tudi še z umetnim gnojilom superiosatom.

V cvetličnem vrtu je treba večkrat pokositi travo, kjer imamo grede posejane, skrbeti pa tudi za snažne grede in pota, kar se zgodi s pletivjo. Praviloma bi morala priti vsaka greda vsak tretji teden pri pletvi na vrsto in seveda tudi pota med njimi. Veliko paznjo je treba obračati tudi lončnicam na oknih, da ne trpe žeje.

Ta mesec gospodinja tudi že lahko prične s pripravo sadnih odcedkov in spravlanjem vseh vrst sadežev v kozarce.

Vprašanja iz gospodinjstva.

I. Katera Vigrednica bi mi hotela napraviti uslugo in mi odgovoriti, zakaj se rabi japonska goba Kambuša in kakšne zdravilne moči ima?

II. Prosim tudi, ako bi mi katera podala nekaj navodil, kako se pripravljata korenje za hrano? — Vigrednica.

III. Katera izmed Vigrednic bi me lahko poučila, kako bi prišla do mladih cineracij in kako naj ravnam, da sama vzgojim te lepe rože? Ali je sploh mogoče jih gojiti brez tople grede? — Francka.

Odgovori.

Vigrednica Cilka Marout ogovarja na vprašanje v 5. številki.

Volnene obleke shranjujemo v omare, ktere potrosimo z naftalinom, da ne pridejo moli k njej. Tudi časopisni papir moli zelo sovražijo, zato ga polagamo med obleko.

(Nadaljevanje na 3. strani ovoja.)

M. T.:

Učenki v templju.

Bilo je ob poznem popoldnevu, ob času, ko vroče podnebje Palestine dopušča nekoliko oddiha na prostem.

Beli marmornati dvori templja so stali v žareči večerni zarji. Zadnja daritev je bila dokončana. Počasi so se izgubljale množice molivcev. Gosto zasenčene tempeljske device so korakale v dolgi vrsti skoraj molče po kamenitem tlaku proti stranskim dvorom in njihovim sobanam.

Pravkrat je zadnja od njih zaprla duri. Pri tem delu se ji je odmaknila nekoliko tančica in lahko zagledamo neizrečeno plemenit obrazek, ki ga nikdar več ne bomo pozabili, četudi smo ga gledali samo kratek, bežen trenutek; kajti že so se zaprle duri za nežno postavo.

»Joahimova hči iz Nazareta je vsak dan lepša.« Ta pogovor med dvema duhovnikoma, ki stopata proti izhodu lahko poslušamo.

»Kmalu ji bo treba misliti, da se poroči s sinom iz Davidove hiše!«

»Srečen mož, ki bo kdaj to dekletce imenoval svojo last!...«

Marija iz Nazareta pa, o kateri sta duhovnika pravkar govorila, je odpeljala trumo svojih prijateljic na vrt tempeljske šole. Med resnimi cipresami in starimi oljkami se je dolga vrsta tempeljskih devic razdelila v posamezne pare.

Marija je odšla sama, vedno dalje in globlje v večerne sence. Ljubki smeh njenih sester jo je komaj še dosegel; pa je tudi ni motil v njenem razmišljanju. V nekaj tednih ji bo treba zapustiti Gospodove dvore, ki jih tako zelo ljubi. Globoka bol ji je objela srce zaradi tega, kljub temu, da se je popolnoma vdala v Gospodovo voljo.

Nenadno je večerni veter v njeno samoto prinesel mehke glasove petja. Obrnila se je proti strani, odkoder se je slišalo petje.

Na debelih koreninah starega smokvinega drevesa je sedela Marija iz Betanije, najmlajša učenka v templju. Njen beli plašč je skoraj do tal objemal njeno vitko, še vso otroško postavo. Tenčica ji je zdrknila z glave in prikazali so se rdečezlati lasje. Globoke in temne oči so v skritem hrepenenju zrle v daljavo.

Večje razlike, kakor med Marijo iz Nazareta in Marijo iz Betanije, si ne moremo misliti. Ena vsa nežna, plemenita, vsa vase obrnjena, druga kljub njenemu detinstvu vsa očarljiva v svoji vnanjosti, vsa polna hrepenenja in želja po nečem neznanem, kamor so jo gnale vse moči njene mlade duše.

Ko je zagledala svojo za mnogo let starejšo součenko, se je dvignila in urnih korakov stekla k njej, prijala proseče njene roke in jih ni izpustila prej, dokler ji ni obljubila, da bosta prihodnjo pesem peli skupaj v proslavo Jehove. Marija iz Betanije je s spoštljivo ljubeznijo zrla v svojo starejšo sestro. Mnogokrat sta hodili skupaj po temnih dvoredih, kjer je starejša govorila o skrivnostih božje ljubezni in jo je mlajša poslušala vsa vzneta.

Nazarejka je ideal popolnosti. Kakor ona ne zna nobena moliti. Kakor angela v nedotakljivi lepoti jo je gledati, kadar kleči v molitvi pred templjem. In vendar je tako skromna, tako prijazna, polna dobrote in nežne pripravljenosti za pomoč, da je vsakdo ginjen nad njeno prikaznijo. Prav dobro pa čuti nezadovoljno, vroče, po ljubezni hrepeneče srce Marije iz Betanije in jo priklepa z nežno ljubeznijo nase.

* * *

Trideset let pozneje. Viharni dan. Genezareško jezero pljuska svoje valove daleč na obal. Po visokih, vitkih cipresah vihra vihar divje in po gladkih marmornatih stebrih gradiča v Magdali polze deževne kaplje enolično navzdol.

V oddaljeni sobani gornjega nadstropja leži lepa gospodarica hiše, Marija iz Betanije, splošno znana javna grešnica, po njenem posestvu na kratko Magdalena imenovana. Iz težke svile gleda blede obličje, okoli katerega se še vedno usipljejo rdečezlati kodri. V temnih očeh leži danes staro hrepenenje. In če bi ne bila skrb in greh začrtala ostrih črt okoli oči in ust, bi verjeli, da je še danes pač ona mala Marija, ki smo jo nekdaj videli v pred dvorih templja, ko je pela in molila, pred nami.

Sence globoke žalosti ji leže na čelu. Oči zro naravnost v nevidne daljave. Tako leži že več ur. Privihrala je v bolečem nemiru in se zaklenila v svojo sobo. Hotela je, morala je biti sama. Pred par urami je bilo, ko je šel veliki prerok iz Nazareta, ki ga ljudje Mesijo imenujejo, mimo njene hiše. Stala je na zgornji terasi svojega vrta in je gledala na cesto, pa je pogledal k nji tja gor s pogledom — ah, ki je bral v njeni najgloblji duši. In Marija je zbežala pred tem pogledom in se skrila v najoddaljenejšo sobo.

Na koga jo vendar spominjajo te oči, nežni obraz? O, zdaj ve! ... Na Marijo iz Nazareta, ki je bila najboljša izmed tempeljskih devic. Kako, ali naj bi bila ona mati prerokova? ...

»In kaj sem postala jaz?« ... Globok vzdih je sledil temu vprašanju iz Magdaleninih ust.

Znana javna grešnica — ona, katere duša je vedno hrepenela po ljubezni in resnici, katere hrepenenje po dobrem in plemenitem ni bilo nikdar utešeno, — znana javna grešnica. O — grenkoba! O, brezno človeškega srca! ...

Magdalena skoči s svojega ležišča in hiti k vratom. Sužnji naroči naj ji preskrbi preprostega sivega blaga, kakor so ga rabili za spokorne obleke. Uboga sužnja ima tako blago, a zase, čemu bo njene gospodarici? Prinese ga ji. Cila je poganska deklica, a njena duša je polna hrepenenja, ki išče pravega Boga in zvesto služi svoji gospodarici. Za hip premišlja Magdalena. Ali naj svoji sužnji razodene svoj sklep?

»Cila, pravila si mi, da bo veliki prerok danes tod mimo šel. Obljubi mi, da boš to, kar ti zdajle povem, ohranila samo zase!« In Magdalena poda, kakor še nikoli, svoji sužnji roko in govori šepetaje: »Cila, dovolj mi je tega življenja; rada bi sledila velikemu preroku in delala pokoro!«

Hitro se okrene, da bi sužnja ne videla globoke rdečice, ki jo je oblila. Toda nežnočuteča duša služabnice je začutila položaj svoje gospodinje in z zvestobo, ki ji je bila lastna, jo poprosi: »Gospa, vzemi me s seboj; tudi jaz ga ljubim!«

»Toda, pustiti morava vse tukaj in bova ubogi,« jo skuša Magdalena.

»O, rada beračim in trpim lakoto in žejo, le da smem biti v njegovi bližini!«

»Pridi torej in pomagaj mi sešiti obleko, da mu smem slediti iz daljave!«
Zvesta služabnica pripravi vse za na pot in v varstvu noči sta zapustili gradič ob Genezareškem jezeru in šli za Gospodom.

* * *

Nekaj tednov pozneje. Zveličar je pridigoval na severu Galileje. Poleg velike ceste leži bolna žena. Vročica jo trese, zmedenost ji gleda iz oči. Brez prestanka se bojuje z nevidnimi močmi. Vedno iznova hoče zaklicati neko ime, toda kolikorkrat to poskusi, ji stopijo krvave pene na ustne, dočim njeno telo grozni krči zvijajo.

To je Marija iz Magdale. Obsedena je. Hudobni duh, ki je onega deževnega dne odšel od nje, se je vrnil. Videl je, kako je v teh dolgih tednih iskala Odrešenika vsa trudna in betežna, kako sta jo hrepenenje in kesanje stiskala, kako je obupavala in nehala moliti — tedaj je prišel in je vložil vanjo strupeno pšico obupa. — Nato je odšel in pripeljal še sedem drugih duhov, ki so bili hujši od njega. In sedaj leži uboga grešnica ob cesti vsa zapuščena. Cila je odšla, da prinese vode, ki jo je bilo v tistih krajih kaj težko dobiti.

Mrak je legal na zemljo, vlažna in temna noč bo, ker je mlaj. Bolnica stoka in poskuša od časa do časa izgovoriti Mesijevo ime. Toda hudobni duhovi se zgroze tega imena, vlečejo jo sem in tja in groze uničiti življenje.

Nepričakovano in neslišno prihaja skozi večerni mrak visoka svetla postava. Hudobci silijo nesrečno naj se postavi na noge in beži. Tedaj se izvije iz njenih ust grozen in pretresljiv krik. Istočasno pa izpregovori Mesija besedo svoje vsemogočnosti: »Poberite se!«

Grozno tuljenje pretrese tišino noči. Hudobni duhovi zapuščajo svojo nesrečno žrtev, ki nezavestna in brez moči leži ob cesti.

In Gospod obstoji, z neskončno usmiljenim pogledom gledajoč ubogo, zapuščeno. Gospod globoko vzdihne. Velika težka solza se utrne iz njegovega očesa in spolzi po bledem licu Odrešenikovem. Potem odide dalje na goro k samotni molitvi. Med tem časom se je Cila vrnila z vodo. Videla je svojo gospodarico kakor mrtvo ležati v prašni obcestni travi. Prestrašena se spusti k nji na kolena in ji prične moliti čelo in senca. Kmalu je Magdalena odprla oči iz globoke nezavesti. Dvignila se je vesela, prijela Cilo za roke in z veseljem pripovedovala: »Gospod je bil pri meni in me je oprostil. Vso noč bova molili, jutri pa pojdeva k njegovi materi v Nazaret. Pomagala mi bo, da ga najdem, da mu zvesta ostanem!«

Neznosna opoldanska vročina tišči na ozke ulice Nazareta in zapira njegove hiše. Na koncu mesteca, tja proti griču stoji Marijin dom. Rože in lilije cveto v malem vrtičku. Odprta so vrata v sobico, kjer sedi ob statvah in dela, odprta so tudi vrata v prazno delavnico njenega Sina. Saj je odšel daleč, da poišče grešnike. In zapuščena mati dela in moli neprestano in vrši v tej svoji tihi delavnosti svoje poslanstvo: prosi milosti za človeška srca. Ko meče čolnike v statvah sem in tja, misli na težavna pota, po katerih hodi njen Sin in išče duše. Med tem razmišljanjem pade trkač trikrat zaporedoma, kakor preplašen srčni utrip na vrata. Takoj nato vstopi visoka ženska postava, vsa zavita v sivino. In odgrne svojo tenčico. Rdečezlati lasje obroblija bledo obličje. Spusti se na kolena pred božjo Materjo in svoj objokan obraz skrije v gube njenega oblčila.

Tedaj začuti Magdalena, kako dve ljubeči, poduhovljeni roki pomirja-joče ležita na njeni glavi, kako jo dvigata, kako pritiskata njeno glavo na najboljše materinsko srce. Svojo glavo nasloni na rame starejše Marije in izjoka vso boleš, vso krivdo, vso sramoto, vse gorje svojega grešnega življenja.

Dolgo stojita objeti obe ženi. Ko se je Marija Magdalena pomirila, jo pelje Mati Odrešenikova na ležišče, pokliče njeno zvesto služabnico, ki pred

vrti čaka svojo gospodarico in pogosti obe s tem, kar ji more nuditi njena revščina.

Nato se Marija Magdalena razgleda po delavnici božjega Sina, kjer je toliko let delal in trpel tudi za njo, gleda spoštljivo njegovo trdo ležišče in razumeva vedno bolj ono sveto ljubezen, s katero išče grešnike. Tedaj je dozorol v njej junaški sklep, za svoje javno grešno življenje delati tudi javno pokoro.

* * *

Po nekaterih dneh odpočitka in poduhovljenja odideta obe ženi iskat Odrešenika, eno vodi ljubezen kesanja, drugo nesebična ljubezen. In ko sta ga našli, dela Magdalena javno pokoro, ponižno in vztrajno, da jo Gospod javno pohvali za njeno veliko ljubezen in ji vse grehe odpusti. Tedaj je našlo vroče nemirno srce nekdanje tempeljske učenke resnico in mir po Mariji. Kakor nekdanj v dneh nedolžnosti sta tudi sedaj obe neločljivi, dokler njiu duše ne zapojeta koral najvišje ljubezni — pod križem. Kakor nekdanj v tempeljskem vrtu stoji tam Marija, mati Gospodova in njena duša poje visoko pesem nesebične požrtvovalne ljubezni, dočim druga Marija v globokih vzdihih kesanja ob vznožju križa kleči in plaka.

Nina:

O prijateljstvu.

To je sveta veličina pravega prijateljstva: v urah bolezni te napravi verno-zaupnega otroka in v dneh moči za očeta in mater. Da ti dom in venča tvojo zvestobo, pomaga ti najti domovino in plemeniti tvojo srečo. Kajti to ni trpljenje, če bi od prijatelja do prijatelja izginilo ali, če bi moralo rasti v visoko drevo blagoslova.

Od prijateljstva, tega žlahtnega, kraljevskega otroka si izposojajo večkrat obleko, ogrnejo zvestobo z zlobo in praznoto. Ti pa, duša, odpri oči in ne veruj sami obleki! Le kdor hoče kvišku, ta naj ti bo prijatelj!

Prijateljstvo je diamant, ki ga je treba najti, spoznati in obrusiti.

Prijateljstvo postavlja zavetje v viharju žoljenja. In kjer Bog to zavetje čuva, ni slabo postavljeno.

Prijatelji nikoli niso brezdomci; kajti vsak stanuje v duši svojega prijatelja.

Prijateljstvo, ki ne plemeniti, je sovraštvo proti sebi samemu.

Kdor ima prijatelja ob svoji strani, hodi kakor privezan preko ledu žoljenja.

Žena v javnosti.

Ženska volivna pravica je kaj nevarna stvar. Nekateremu državniku je že prizadejala marsikako grenko uro in še prav v zadnjem času je zahtevala glavo francoskega ministrskega predsednika Laval. V deželi, ki je ponosna na to, da prednjači vsemu svetu v kulturi, smatrajo možje, da žena, da njih življenjska družica in mati in vzgojiteljica njih lastnih sinov in hčera, še vedno ni sposobna, da bi se mogla tudi na najvišjem, na zakonodajnem mestu potegovati za pravice bednih in zatiranih in jim pomagati. Zakaj, čeprav ji tega ni nihče pokazal, si je vendar žena povsod, kjer je prišla v parlament, izbrala socialno vprašanje za središče svojega dela. Po naravi je nagnjena v to, da pomaga, kjer je kdo v stiski in potrebi, pa tudi v svojem javnem delu ni zatajila tega nagnjenja svojega srca. Tako spopolnjuje v javnosti delo moža in blaži s svojim srcem rane, ki jih morda mož s svojim razumom zadaja.

Zanimivo je, da si je žena izvojevala volivno pravico najprej med severnimi narodi, in da ji narodi, ki žive na jugu, zlasti romanski narodi, te pravice nočejo priznati. Pravijo pa, da so narodi severa bolj inteligentni in da pri njih prevladuje bolj razum, medtem ko gospodari med južnjaki zlasti fantazija, domišljija. Tako so severni narodi nekako s svojim razumom dognali, da bo v svetu bolje, če bosta tudi v javnosti delovala mož in žena v skupni harmoniji in se bo njih delo izpopolnjevalo med seboj. Med južnjaki pa prevladuje še vedno ona romantičnost, ki smatra ženo po eni plati le za sužnjo in služabnico možev, po drugi plati pa za nekakšno božansko bitje, ki mu mora mož dvoriti in mu poklanjati svoje pesmi v dar in ga krasiti z venci in rožami.

Oglejmo si na kratko stališče žene v javnosti v posameznih državah na svetu.

V Združenih državah severne Amerike deluje žena že skoraj pol stoletja v javnosti. Najprej si je izbrala za svoj delokrog občino, nato posamezne države, zdaj pa obsega njeno delovno polje že vso zvezno državo. Tako so iz krajevnih klubov in zvez postale državne organizacije, ki vsled razsežnosti države predstavljajo pravicato velesilo, zlasti še, odkar so si leta 1920. priborile volivno pravico.

Politično delujejo žene v Ameriki veliko bolj živahno ko možje. Mož je truden. Politika je umazan posel. Za ženo pa je še idealen poklic. Žena je ponosna na to, da se ji pri tem delu ni treba ozirati na nikake poslovne koristi, da lahko dela res samo radi dobre stvari. Kakor se tudi pogosto sliši o raznih umazanih zadevah in kupčijah poslancev, vendar treba reči, da žena kot zastopnica naroda v njih ni bila prizadeta ali le prav redkokdaj.

Ameriške ženske organizacije štejejo danes sedem do dvanajst milijonov članic. V zadnjih treh letih so izvojevale v parlamentu pet važnih novih zakonov, vse na socialnem polju. Kakor povsod so se tudi v Ameriki žene v svojem javnem delovanju omejile zlasti na socialna vprašanja. Silno tudi delujejo za svetovni mir. Ustanovile so posebno organizacijo »National Council for Prevention of War« — Narodni svet za varstvo miru. Ta organizacija je izdala veliko delo gospe Florence Boeckel »Between War and Peace«, kjer je zbrano vse, kar se je dozdal na širnem svetu na tem ali onem polju, na tej ali oni strani storilo za varstvo miru.

V Nemčiji se je l. 1908. ustanovila zveza za žensko volivno pravico. Toda šele po prevratu l. 1918. je bila žena pripuščena v parlament. Tam uživa zdaj v javnem in političnem življenju prav iste pravice in dolžnosti ko

mož. Weimarski državni zbor, ki je dal državi novo ustavo, je bila prva skupščina, kjer so delovale tudi ženske. Po tej ustavi so ženski odprta vsa mesta v javnih službah. Nekoliko teže ko volivno pravico so si žene priborile pravico, da smejo sodelovati tudi pri sodiščih, sploh na pravnem polju. Toda tudi v tem vprašanju so končno zmagale.

Tudi v Avstriji je prevrat prinesel ženski volivno pravico. L. 1919. so jo prvič izvrševale. Od 1,9 milijonov upravičenk se je te pravice poslužilo 1,5 milijonov. Prav istega leta so žene dobile volivno pravico tudi v občinah.

V Angliji se je prva borila za ženske pravice Mrs. Pankhurst. Kakor pravljica se nam danes zdi, če beremo, da je ta ženska v svojem življenju ministre oklofutala, razbijala izložbena okna, metala goreče vžigalice v pismenske nabiralnike in se s policisti pretepala, in vse to z geslom: volivno pravico tudi ženam. Zaporji in gladovne stavke so bili prvi uspehi njenega dela — danes pa so ji postavili lep spomenik.

Vojska in povojni čas je nadaljeval delo te žene. Končno so tudi v tej državi dobile žene volivno pravico: kot prva je bila izvoljena Lady Astor v spodnjo zbornico. Tudi pri delu v občini angleška žena močno sodeluje. Ženska kot župan tam ni nič nenavaden pojav. Mesto Liverpool ima celo žensko za višjega župana.

Ostale pa so še vedno nekatere težnje, za katere se angleška žena še vedno dalje bori. Tako smejo hčere perov* sodelovati le v zgornji zbornici in nimajo pristopa v spodnjo zbornico. Iz nekaterih ustanov in odborov je žena izključena. Pri filmski cenzuri n. pr. ne sme sodelovati, čeprav bi bil morda ravno tu njen vpliv bolj potreben ko marsikje drugje.

V fašistični Italiji vlada Mussolinijevo načelo, da je kraljestvo žene njena družina. Zato je tam prva dolžnost dobre državljanke in dobre družinske matere, da je plodovita. Pred kratkim časom so poročali časopisi, da je duce obiskal Florenco in je ob tej priliki sprejel v avdijenci tudi ondotne aristokratske žene. Mesto naslovov so se predstavile Mussoliniju s številom svojih otrok.

Ker so fašisti mnenja, da ženska sploh ni sposobna, da bi mogla uspešno delovati v javnosti, so vse ženske organizacije močno zanemarili. Le v namenu, da tudi v ženah kot v bodočih materah vzbude pravega fašistovskega duha, so tudi žene organizirali in sicer že prav v njih otroški dobi. Piccole Italiane imajo namen, da že mlade deklice navdušujejo za veliko in mogočno fašistično Italijo.

Po fašističnih načelih spada vsak delaven človek v to ali ono korporacijo. V primeri z drugimi državami je v Italiji le malo službujočih žena, kar pa jih je, so vse organizirane v sindikatih po svojih poklicih. Plače nastavljenk in delavk so nekoliko nižje kot one moških v enakih poklicih.

Francija, kot smo že zgoraj omenili, ženske volivne pravice ne pozna in je za enkrat tudi še noče dovoliti. Prav tako nimajo ženske volivne pravice tudi v državah, ki so s Francijo v politični zvezi: v Jugoslaviji, Romuniji, Poljski i. t. d.

Na Grškem se žene v zadnjem času z vso silo bore za svoje politične pravice. Dozdaj so dosegle občinsko volivno pravico za žene, ki so stare nad trideset let, ter znajo pisati in brati.

Da je v Sovjetski Rusiji žena popolnoma enakopravna z možem pa je itak splošno znano.

* Opomba: peri = Peers of the Realm = državni per, član visoke zbornice. Anglija ima še petero plemiških razredov: vojvoda, markiz, grof, vicomte, baron. Vsi ti so peri.

Najbolj globoke spremembe pa je povojna doba nedvomno zarisala v življenje mohamedanske žene. Ta žena, ki je bila še pred vojno izključena od vsake izobrazbe, ki nezagrnjena niti na ulico ni smela, ki so jo starši prodajali v zakon brez njene vednosti in brez njenega privoljenja, zdaj mahoma čuti, da je tudi ona človek, ustvarjena po božji podobi. Rusija, ki je dala vsem ženam v svoji državi popolno politično pravico, tudi mohamedanske žene ni izvzela. In tri četrtine Turkov živi še danes pod oblastjo Sovjetov.

V pravi Turčiji je bila silnih reform diktatorja Kemal paše deležna tudi žena. Odrpli so ji vse šole, odpravili pajčolan, odpravili harem ali mnogoženstvo. Te reforme so posegle tudi med Arabce in l. 1930. so imele arabske žene v Damasku velik kongres. Na tem kongresu so se zedinile v to, da zaenkrat ne kaže zahtevati splošne volivne pravice tudi za arabske žene, tudi očitnega boja proti pajčolanu se je za enkrat še izogniti, ker bi taka zahteva zadela na prehud odpor tudi med ženami samimi. Kadar se bo dvignila splošna izobrazba mohamedanska žene, bo tudi pajčolan sam po sebi izginil. Pač pa je zahteval kongres nekaj drugega, kar je za ondotne razmere zelo pomembno. Mož in žena naj se pred zakonom spoznata. Zakon naj se dovoljuje šele z osemnajstim letom in odpravi naj se odkupnina pri mohamedancih in tudi pri kristjanih.

Dalje so žene na tem kongresu zahtevale šolsko obveznost pravtako za deklice kot za dečke, ustanavljanje obrtnih šol in prepoved dela za nedoraslo deco do štirinajstega leta.

Boj za sprostitev žene pa je v vojni segel celo v Afriko in Azijo. V Britski Indiji uživata mož in žena enako volivno pravico, vendar pa je v praksi ista zelo različna. Tam sme voliti namreč samo tisti, ki kaj ima. Posesti pa žena v Indiji ne more imeti, ker ne more nikoli ničesar podedovati. Poleg posestnikov imajo v Indiji volivno pravico tudi še oni, ki so napravili kak višji izpit. Zato pripadajo vse žene v indijskem parlamentu izobraženim krogom.

V južni Afriki imajo ženske belega plemena volivno pravico, če so izpolnile trideseto leto.

V Egiptu žena še nima političnih pravic. Toda kot vse mohamedanske žene je tudi njo zajelo skupno gibanje in njena socialna sprostitev hitro napreduje. Od l. 1926. je tam obisk srednje šole dovoljen prav tako deklicam kot dečkom. Celotno univerze že obiskujejo ondotne deklice in se zlasti rade posvečajo medicinskemu studiju. Skoraj vse žene hodijo po ulicah nezastrite. Deklice se smejo poročiti šele s šestnajstim letom.

V afriških provincih, ki spadajo pod francosko upravo, o kaki ženski volivni pravici seve ne more biti govora, če je še njih materina dežela, Francija, ne pozna. V teh deželah je glavno vprašanje harem: naj li še v bodočnosti ostane ali naj ga odpravijo. Za zdaj je še vedno tako urejeno, da preživi mohamedanska žena vse svoje življenje kot ujetnica v haremu in je povsem odvisna od moževe samovolje. Njena edina naloga je delo in razveseljevanje moža. Zakon tam ni zveza ljubezni in zaupanja, ampak le kupčija.

V Algiru hodijo žene še vedno le zastrite na ulico. Le ob obali si puste nekatere proste oči in morda še tudi čelo. Čimbolj pa prodremo v notranjost dežele, tem bolj izginja tudi ta prostost.

Nekoliko boljše so razmere v sosednjem Tunisu. Tam prihajajo Arabkinje celo na ples, ki jih prireja francoski predsednik.

V nasprotju s temi zastarelimi navadami arabskih mohamedancev, pa uživa žena pri sosednjih Tuaregih velike pravice. Pri tem narodu pa nosijo, kakor čudno se to sliši — pajčolane možje. Razkrite imajo le oči in čelo. Žena pa uživa veliko spoštovanje. Če se poroči žena iz plemstva s prostakom,

tedaj ne izgubi ona svojega dostojanstva, pač pa se dvigne mož na njeno stopnjo. Mati uživa velike pravice. Dedujejo vedno deklice ne fantje. Na javno življenje ima žena velik vpliv. Nobena odločba ne pade, ne da bi prej ženo vprašali za svet; proti njeni volji se ne zgodi nič važnega. Dela ne pozna. To opravljajo le sužnji. Kakor evropska žena pa je tudi prebivalka puščave udarjena na lepoto. Kadar le more, si nastavi zrcalo in si namaže obraz: ustnice modro, lica pa rjavo.

Draga Beloglavec - Kranjc:

Kjer zarja gori . . .

*Tam, kjer zarja gori,
tam domovina je moja.
Tja srce hrepeni,
ker tujina pokoja,
sreče ne daja.
Tuj kruh je kamen,
vino pelin,
a ko zvok iz raja
o domu spomin.*

Ferdo Kolednik:

Kakor v evangeliju . . .

(Crtica iz Maribora)

Gospa Orešnikova je pomivala posodo in vnukinja Štefka ji je pridno pomagala. Štefka se je smejala. Ta smeh, ki je lasten samo Štefki, je največje veselje gospe Orešnikove.

Sedem otrok je vzgojila gospa Orešnikova. Pa so se že zdavnaj razkropili po svetu, in danes, ko je že tako stara, bi bila popolnoma sama, in gotovo tudi zapuščena, ko bi ne imela pri sebi svoje male Štefke, ki jo včasih imenuje svoje sonce!

Veliko je trpela v prejšnjih letih. Kaj vse je storila za svojih sedem otrok! Šest jih še živi, vsi so dobro preskrbljeni, še skoraj predobro, in le preveč so pozabili na svojo skrbno mamico. Da, šest jih še ima; izgubila je pa svojo najboljšo hčer, in kmalu za njo še svojega zeta; bila sta oče in mati njene drage vnukinje Štefke. Kmalu po vojski je umrl tudi njen mož, ki je bil polkovnik. Kot pravi, verni katoliški sin slovenske matere je moral marsikaj pretrpeti. Saj se tudi ni smel podpisati s svojim slovenskim imenom: Orešnik, temveč vedno: Oreschnigg! Kako je bil vesel po prevratu, ko je smel brez skrbi govoriti svoj mili slovenski materni jezik! Koliko je trpela ob njegovi smrti!

Še dve hčerki in štiri sinove ima gospa Orešnikova. Vsi so od doma, imajo svoja opravila, in če že kdaj imajo kakšno posebno ljubezen do svoje matere — kajne, da je to pač najmanjše kar se da od njih zahtevati, — se ne zavedajo dovolj vseh njenih zaslug zanje, vseh križev in žrtev, ki si jih je naložila zanje! Boli jo, včasih res zelo boli, mnoge matere ji sličijo, — da ji njeni otroci ne vračajo ljubezen za ljubezen.

*

Na praznik sv. Jožefa bo gospa Orešnikova obhajala sedemdesetletnico svojega rojstva. Že tri, štiri tedne je mislila na to. Četudi se nikoli ni silila v ospredje, vendar želi izrabiti to lepo priliko, in povabiti vse svoje otroke in njih družine skupaj, da bi zopet enkrat vsi vsaj par ur skupno preživel in se malo razveselili.

Svoj načrt je seveda razodela tudi Štefki. In zdaj ju poslušajmo!

»Da, da, mamka, kako lepo bo to; in kako bomo veseli vsi skupaj! Vsa družina naenkrat skupaj! Še nikoli jih nisem videla vseh skupaj! To bo lepo, kajne? Čakaj, mamka, jih bom kar naštela: stric Janez in teta Neža in njuna dva otroka, to so že štirje. Stric Franc, pet. Stric Marko in teta Jula, in vse štiri sestrične, pa še mali poba, je že enajst. Stric Peter in teta Roza.«

— Ja, ja, čakaj Štefka! Mislim da bi stric Marko prav gotovo prišel z vsemi tremi, Terezinko, Fani in Lenčko, ampak ta mali poba, mali Janezek, ta, ta je pa še menda premajhen, da bi potoval v tej hudi zimi. Kaj misliš, druga leta pač nikoli ni bilo tako mrzlo na Jožefovo. Teta Jula bo že morala doma nanj paziti.«

»Dobro, potem pa samo devet. Stric Peter je deset. Potem...« In Štefka je nadaljevala in naštevala, dokler ni prišla do številke, joj, do dva in dvajset!

»Mamka, dva in dvajset oseb, in pa še midve, štiri in dvajset nas bo vseh skupaj. To bo pa res lepo! Joj, kako bomo veseli!«

»Kaj boš pa kuhala za kosilo, mamka?«

»Heee, to je najtežje! Pa tudi menda glavno!«

»Kaj boš kuhala, mamka? Povej mi, bom napisala jedilni list.«

Stara mamka je res prav dolgo premišljevala.

»Štefka, veš, kar prinesi nedeljskega Slovenca, in prečitaj mi jedilnik za marec!«

Hitro je prinesla Štefka zadnjo nedeljsko številko Slovenca, in prečitala jedilnik.

Oh, pa so nekatera imena res preveč umetniška...

Bomo pa kar po naše napisale, kar po domače.

In je svoji Štefki narekovala:

JEDILNI LIST

za mamkino sedemdesetletnico rojstva

1. Razne delikatese
2. Juha z jajčnimi rezanci
3. Zabeljen grah
4. Pražena jetrca
5. Fižol v stročju
6. Pečene piške
7. Zelena salata
8. Najboljše kranjske klobase
9. Jabolčni štruklji
10. Sardine v škatlah
11. Čokoladni hlebčki
12. Najfinejše pecivo
13. Dobra črna kava
14. Najboljše vino
15. In še druge dobre stvari

Preprostejšega jedilnika res ni mogla napisati! Toda nekaj drugega jo je vznemirjalo, gospo Orešnikovo! Zase in za Šefko je pač vedno zelo preprosto kuhala, ampak mislila si je: moji otroci imajo skoraj vsi Mohorjeve

knjige, prav gotovo bo katera potem doma pogledala letošnjo Kuharico, na šesti strani spodaj: Obed za slavnostne dni, potem pa še po knjigi listala in pretresavala naš jedilnik! — Pa ji je prišlo v glavo: samo da nekaj dobrega skuham in spečem, in kaj boljšega kupim, kako se bo pa vse skupaj imenovalo, to mi ni mnogo mar! Saj sem že stara, pa se ne bom šele zdaj na stara leta začela učiti kuhati!

Prav je imela! Samo da bo dobro skuhan in dobro spečen!...

Štefka se je potrudila, da je na lep pergamentni papir 22 krat prepisala jedilni list, ki ji ga je narekovala mamka. Premislite si: dvaindvajsetkrat! 22 jedilnikov menda res ne bi bilo treba, ker bi otroci najbrže listov niti ne pogledali! In vendar! Napisala je! Koliko večerov ji je to vzelo! In kako je pazila, da je lepo pisala, da so bile črte ravne! In še z lepimi barvastimi svinčniki je, po svoje seveda, kar je pač najbolje mogla, naslikala razne svetke, liste, zvezdice in druge različne okraske. Saj ji je bilo šele deset let.

Štefka je sanjarila, kako bodo govorili gostje o njej...

*

Na predvečer sv. Jožefa je imela gospa Orešnikova na kuhinjski mizi že lepo pripravljene piške. Zraven pa še dober grah in fižol v stročju, zeleno salato, najboljše kranjske klobase in sardine v škatlah! Vse ostalo, kar je bilo pisano na jedilniku, je že bilo naročeno pri hotelirju Medvedu, ki bo vse pravočasno poslal.

»Paziti moramo, Štefka, da ničesar ne pozabimo. Kaj mišliš, kaj bi bilo, če bi slučajno kakšno stvar pozabili!?«

»Haa, kar brez skrbi bodi, mamka! Ne bomo ničesar pozabili,« se je smejala Štefka.

Prej popoldne se je bila gospa Orešnikova spravila na čokolado. Štefka se je vsa vesela sukala okrog nje in si že lizala ustnice. Kaj, ko pa je čokolada tako dobra!

»Kajne, mamka, da mi boš pustila, da bom pokusila, če bo dosti dobro pripravljena?!«

»O, ti sladkosnedna Štefka!«

»Oh, kaj pa vino?« je vzkliknila gospa Orešnikova, ko je mirno delala pri svoji čokoladi in so ji misli brzele na vse strani. »Saj že res ne vem, kje se me glava drži! Vina pač ne smemo na noben način pozabiti!«

Zamislila se je jubilantka.

»Veš kaj, Štefka, kaj, ko bi naši gosti pili brezalkoholne pijače! Saj veš, koliko so nam zadnje čase vedno govorili, naj se zdržimo vina! Oh, pa saj ne bodo pijani, samo po pameti ga bodo morali piti, kakor so že škof Slomšek peli, pa ne bo nič greha... Štefka, veš, kar teci v hotel, pa naroči gospodu Medvedu dobrih 15 litrov najboljšega vina. Saj vem, da nihče ne bo pijan. Gotovo tudi na ženitnini v Kani Galilejski nihče ni bil pijan... Jezus bi tam kaj takega ne dopustil... Tudi jaz ne bom dopustila, da bi ga preveč pili, pa bo, kajne, Štefka!«

In Štefka je stekla iz hiše.

Čez pičle pol ure pa so že stale lepe steklenice z najboljšim vinom v kuhinjski omari.

Zopet se je zamislila gospa Orešnikova. Tiho je delala, in Štefka ji je pridno pomagala polagati čokoladne hlebčke v peč.

Naenkrat se je gospa Orešnikova tako prestrašila, da ji je žlica padla iz roke.

»Na, kaj pa ti je, mamka?«

»To je pa res že od sile! Oh, moja glava, moji stari možgani! Premisli, Štefka, na glavno smo pa pozabili; kje pa je kruh?«

»... Jutri bodo vse pekarnice zaprte, gotovo nikjer ne boš dobila kruha. Kar hitro bo treba iti ponj! — Počakaj, počakaj, koliko ga moramo imeti!? Za 24 oseb... kaj? Kar prinesi 10 velikih hlebcev belega, in glej, da boš dobila svežega!«

Kmalu je v drugi omari čakalo deset velikih hlebcev belega kruha, da pridejo pod nož.

Gospa Orešnikova je končala svoje delo s čokolado. Štefka je tudi poskusila, če je bila dobro pripravljena, in ker je bila že skoraj tema, je obrnila električni ključ, da je pri tej lepi svetlobi videla stara mamka svoje kuhinjske dragocenosti. Da, gospa Orešnikova je bila že trudna! Njena utrujenost je zahtevala par trenutkov odmora. Sedla je v naslanjač in se oddahnila.

Pa je zazvonilo pri vratih. Hitro je Štefka skočila.

Nasmejala se je, stara mamka. Gotovo je že kateri njenih povabljenih gostov, si je mislila.

Poštni uslužbenec je prinesel telegram. Toliko, da se stara mamka ni obrnila kar dvakrat v svojem naslanjaču, tako se je prestrašila. S tresočo roko je potem odprla telegram. Še preden ga je čitala, je mrmrala: Bog ve, komu se je pripetila nesreča!

(Dalje prih.)

Marija gre čez gore k Elizabeti. (2. julija.)

Pastir.

Novela.

(Nadaljevanje.)

Franica je pustila delo, poslovila se od Lojze in odšla z bratom domov. Zvezde so že ugašale na nebu, na vzhodu je vstajala zora, ko sta dospela z Jožem domov. Dasiravno je čakalo Franico doma delo povsod, se vendar ni mogla premagati, da ne bi šla spat. Spanja je bila vendar tako potrebna! Moj Bog, ves dan je že pri Pogačniku žela, potem tisti osorni očetov nastop, prečuta noč pri Podlesniku in pogovor s Tončem, vse to jo je utrudilo duševno in telesno. Vzbudila se je šele okrog poldneva, ko je Pavle z ovčjo čredo prišel s planine. Pes Krančej je razposajeno skakal za ovcami ter jih strašil s svojim glasnim lajanjem. Pisana čreda je drvela pred Pavletom s tako naglico, da jo je komaj dohajal. Nekoliko nad jarkom so ga počakala ovce v senci. Tudi Pavle se je ustavil ter se ozrl nazaj na planino. Pogled mu je splaval na gozd pod Slemenom ob Dorniški meji. Tam je zapazil med drevjem rudasto zemljo, ki jo je dopoldne izkopal. Zadovoljni obraz je kazal, da se peča Pavle s posebno pozornostjo z nekim načrtom. Kopal je temelj za svojo pastirsko kočo. Torej je le res, da si postavi kočo, kjer bo vedril ob slabem vremenu in ne bo zahajal h Gabru ob deževju. Srečen je, saj ima svoj dom vrh planin, ki jih ljubi z vso dušo. Čreda je silila naprej, moral je tudi on odriniti za njo v dolino.

Popoldne je zopet poklical psa po navadi ter jo mahnil proti ovčjaku. Čez ramo si je obesil žago in sekiro, v žepu pa sta tičala colno merilo in široki tesarski svinčnik. »Kaj boš pa danes delal?« ga je nagovoril oče pod orehom in se mu smejal.

»Bajto si postavim pod slemenom.«

»Ali misliš biti za vedno pastir?«

»Ne vem; toda naslednik mi bo hvaležen.«

Različni občutki so navdajali Pogačnika po tem razgovoru. Ni bil žalosten, pa tudi prav vesel ne. Rad je imel svojega sina, le njegov ponos je bil razžaljen. Zgodilo se je često, da so mu priletele na uho zbadljive besede zaradi sina, kar je seveda ponosnega Pogačnika razjezilo in ga spravilo ob dobro voljo. Z ženo je malo govoril o tej stvari, ker je ona vselej zagovarjala Pavleta in dokazala, da je najbolje za njega, če ostne v svoji službi, kolikor dolgo pač sam hoče.

»Čemu bi mu kratili veselje?« je govorila, »na večno gotovo ne bo pastir. Rajši pa vseeno imam zdravega pastirja, kot bolnika, ki bi ga morali negovati kakor otroka.«

Mož ji je na tihem pritrdjeval, samo na videz je ugovarjal in trdil, da ni tako hudo in nevarno.

Pavle se ni zmenil za opazke zbadljivcev, stal je dokaj više nad njimi, četudi je bil zdaj samo pastir. Kadar je hodil za ovcami skozi gozd, vsakič so mu prišle v spomin besede pesnikove:

Lepšega nikjer ni kraja,
kakor kraj je vrh planin.
Vselej radost me navdaja,
ko se nanj zbudi spomin.

Povsem jasno mu je bilo, zakaj ga vleče srce na planine, na kraj zdravja in prostosti. Vrh slemena se je sprehajal po trati srečen in vesel, da bi ga lahko zavidal kralj s svojimi umetnimi vrtovi. Ko pa se je solnce nagnilo k zatonu, se je oglasil v temnem gozdu ob Dorniški meji slavček, drobeč svojo

milo pesem ter navdajal Pavleta z nepopisno sladkostjo. In v tem gozdu, nekoliko pod slemenom, si bom postavil kočico! Le na delo brez obotavljanja!

Med nizkim grmovjem si je iskala drobnica hrano, Krančej pa jo je varoval. Pavle je kopal zemljo ter meril po dolgem in širokem. Na treh straneh je obdajalo smrečje izkopen prostor in zapiralo pogled nepoklicanemu, tem lepši razgled pa se je odpiral v dolino. Svet ni bil prestrm, zato Pavletu ni bilo treba kopati v breg, kar bi mu napravilo velike težave. Hotel je napraviti kočjo poldrugi seženj široko in dva sežnja dolgo. Na voglih je že zabil četrto kolov, da ne bi zgrešil meje. Zemlja je bila kmalu poravnana, a sedaj je bilo treba lesa, obsekanih brun in lesenih klinov, ki bi držali steno skupaj. Kaj težavno delo je čakalo Pavleta. Kje naj dobi pripravnega lesa? Kdo mu ga bo obsekal? »Poskusim sam,« je rekel sam pri sebi, »kar bo, pa bo«.

Na drugem koncu planine, prav ob Gabrovi meji, je nedavno sekal Po-gačnik. Zavoljo prevelike oddaljenosti je zvozil le debela v dolino, veje in smrekove vrhove pa je pustil na planini. Teh vrhov se je lotil Pavle. »Nekaj bo, četudi ne veliko.«

Oklestil je vsak vrh posebej, premeril ga in prerezal na zasekanem mestu. Debelejše in daljše je odločil za prednjo in zadnjo steno, krajše pa za obe stranski steni. Sekira je udarjala in žaga je pela, da so ovce začudeno privzdigovalle glave, češ, odkod ta pastirjeva moč. Z zavihanimi rokavi in z nazaj pomaknjenim klobukom je delal, kakor bi bilo tesarstvo njegov vsak-danji posel.

Blizu dvajset brun je nažagal in ogledil. Seveda pa to število še ni zadostovalo. Moral je poiskati nekaj debel v gozdu ter jih podreti. V bližini je bilo takih smrek, ki jim je veter polomil vrhe ter jim uničil nadaljno rast. Takih smrek je posekal Pavle nekaj. Težavno je bilo to delo zanj, ker ni bil vajen gozdnega dela. Čas je tekel urno, za Pavleta vse preurno, ker je moral pustiti delo ter odgnati ovce domov. Drugi dan je nadaljeval svoj posel še z večjo vztrajnostjo.

Dopoldne je znosil bruna k izkopenemu prostoru, da jih tam obseka. Stalo ga je mnogo truda, preden je položil zadnje deblo k ostalim. V rokah je čutil utrujenost in žulji so se mu delali po dlaneh. Železna volja Pavletova ni poznala ovir; za kar se je odločil, to je izvršil. Če se mu tudi v trenutku ni vse posrečilo, načrta vendar ni odložil za vselej, ampak ga kvečjemu preložil na ugodnejši čas.

Postavljanje koče ni Bog ve kaka umetnost, a težavno je vendar le za takega, ki v tem nima vaje. In Pavle je ni imel veliko, zato je večkrat počival in preudarjal, kako bi si delo olajšal in primerneje uredil. Sedel je na bližnjo trato, podprl glavo z rokama in premišljeval.

Nekoliko niže od Pavleta so se pasle ovce med grmovjem. Vedno so ostale skupaj, ker so se bale velikega psa. Le belo jagnje se je tiho približalo Pavletu in ga začelo vleči za rokav, dokler ga ni vzdramilo iz zamišljenosti. Vzel je jagnje v naročje ter mu dal kruha, z roko je gladil po mehki volni in pritiskal svoj obraz vanjo. Jagnje se je v pastirjevem naročju dobro počutilo in ni prav nič sililo k čredi.

»Moj ljubček,« je šepetal Pavle, »le ostani pri meni, jaz te varujem pred hudim psom.« Jagnje je sililo z gobčkom k njegovemu obrazu, kakor bi ga hotelo poljubiti v zahvalo za prijazne besede.

»Nočem tvojega mokrega smrčka.« Postavil je jagnje na trato in vstal. Jagnje je povohalo travo ter žalostno zameketalo. »Pojdj k materi,« je govoril Pavle, vzel sekiro ter se vrnil k svojemu delu.

Tako je delal ves teden marljivo in vztrajno do nedelje. Šele tedaj se je oddahnil in se zadovoljno zleknil v travo v zavesti, da je bil priden. Ljudje so hodili čez slemo v mesto nakupovat raznih potrebščin. Drvarji so šli po

slanino in moko, kmetje po tobak in sol. Tudi na davkariji so se oglasili seveda večkrat z nemirno vestjo, ker so zaostali s plačevanjem.

Podlesnikov Tonč je šel po zdravila za sestro, ki še vedno ni okrevala. Na slemenu je naletel na Pavleta. Namesto pozdrava je namrdnil usta ter urno odšel po cesti mimo Gabra.

Čim bliže je prihajal Gabrovi hiši tem hitreje je stopal. Ni hotel videti Franice. Marsikaj ga je jezilo in ni vedel, kaj bi govoril z njo. Pred hišo je stal Joža ter priganjal ostale, da se požurijo. Tonč ga je hladno pozdravil in hotel oditi dalje.

»No, kam pa tako hitiš?« je rekel Joža.

»Mudi se mi, moram še kupiti to in ono, po opravilu so prodajalne zaprte.«

»V mestu se vidiva?«

»Mogoče«. Zadnjo besedo je izgovoril že izven gorice. — Iz hiše sta prišla Gaber in žena, namenjena isto tako v cerkev. Čutil se je Gaber, videč Tonča že onstran jarka, da ni počakal.

»Kam pa se mu tako mudi?« je vprašal sina.

»Ne vem; rekel je, da mora nakupiti to in ono.«

»Saj še ni pozno!« Vsi trije so odrinili mimo soseda po hribu proti mestu. Stara dva sta odšla takoj v cerkev, Joža pa se je postavil pred vrati na prežo. Z očmi je iskal Podlesnikovega Tonča, s katerim se je rad razgovarjal ob nedeljah. Že od daleč ga je zagledal med množico, prihajajočo v cerkev. Veselo ga je pozdravil in mu podal desnico. (Dalje prih.)

Mira Toffova:

Poletje.

*Poletna jutra sipljejo kristale
na travnike zelene. V mladi zori
prebujaajo se ptički z rajskim petjem;
blag veterček ponosnim rožam dvori,
odpira žarkom kelihe vonjave.*

*Poldan poletni — ko solnce že najvišje
spè in z vso močjo pripeka —
odbija žar njegov košati gozd,
kamor mladina rada se zateka
nabirat jagode, maline, brusnice...*

*Noči poletne v soju zvezd srebrnih
utripljejo lehno, in dušam žejnim
peruti zlatih sanj pripenjajo,
da z njimi polete k virom brezmejnim —
k studencem čistim večne radosti.*

**Vse zaostale naročnike prosi uprava, da poravnajo
naročnino brez terjatve.**

Na božjo pot k Triglavski Materi božji.

Pozdravljena Triglav in Stoll!
Varujta Marijin prestol!

Ko se o poletnem času borimo v potu svojega obraza za naš borni vsakdanji kruh po naših poljih in cestah, nam uhaja pogled tja proti zahodu, kjer se dviga ponosni kralj Julijcev, mogočni Triglav. Ko pa se zvečer vračamo proti domu izmučeni od dnevnega napora, nam pošilja pozdrav v obliki hladnega diha, ki tako prijetno dé našim, od vročine razgretim obrazom in nas utrujene od dnevnega napora osveži, da se čutimo kot prerrojene. Obris Triglava in njegovih skalnatih sosedov pa je tako lepo zarisan v svit večerne zarje in zdi se nam kot bi nam pripovedoval prelepo pravljico in kot bi poslušali bajno večerno pesem. Večerni zvon zapoje »Ave Marija«, naša duša se zatopi v molitev, naše misli pa splavajo gori v višine, kjer kraljuje Triglavska Mati božja.

Na rame očaka Triglava, na Kredarico ji je postavil pokojni triglavski župnik, Jakob Aljaž, svetišče in ga posvetil Njenemu Vnebovzetju. Na veliki Šmaren pa praznuje svoj praznik, pastirska naselbina na Velem polju ima pa ta dan svoje žegnanje in roma na Kredarico k službi božji. Tudi mi se hočemo udeležiti tega lepega praznika, obenem pa stopimo na vrh mogotca Triglava, kamor je s Kredarice samo še eno uro.

Opisati hočem to naše romanje, o Velikem Šmarnu 1927 leta.

V nedeljo zjutraj, veliki Šmaren je bil namreč na ponedeljek, smo se odpeljali s prvim vlakom v najlepši kotiček naše Gorenjske, v Jugoslovansko Švico. Bilo je krasno jutro, čez gore je bil razlit božji mir, svečano praznično razpoloženje je vladalo v nas. Snežnikov kranjskih sivi poglavar nas je vabil s svojo, v oblake kipečo postavo, v svoje kraljestvo in nam klical svoj večno lepi »sursum corda«.

V vlaku je bilo kot običajno na ta dan polno romarjev, potujočih na Brezje. Kar nas vpraša neka precej jezična ženska: »Kam pa vi?« »Tudi na božjo pot kot vi,« sem ji odvrnil. »O ja, seveda, na gore greste, kamor samo norci hodijo in brez maše boste« itd. In rekel sem ji »Še nocoj pridemo na Kredarico, gori je kapelica, v kateri bomo jutri pri maši, naš trud in našo pot darujemo Bogu, pa bo naša božja pot morebiti več vredna pred Bogom kot pa Vaša. Neki mož, ki je sedel tam zraven, mi je pritrdil. Pa je imela zavezan jezik!

Na Dovjem smo izstopili in odšli v cerkev, kjer smo zadostili naši nedeljski verski dolžnosti. Obiskali smo grob triglavskega pevca, župnika Aljaža, ki počiva tam ob zakristiji, na plošči v steni je zapisano:

Vsako jutro v zarji novi
naši zažare vrhovi.
Čakajo, kdaj prideš spet,
ko si bil jim varuh svet,
naš triglavski kralj Matjaž,
župnik z Dovjega — Aljaž.

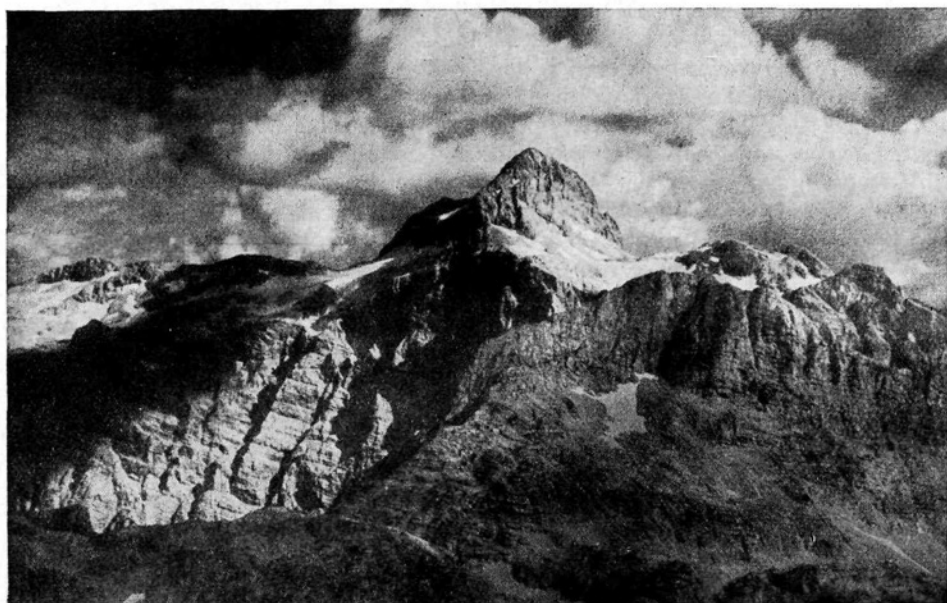
Obiskali smo tudi grobove žrtev severne triglavske stene in zmolili zanje očenaš; kajti živo so nam stopili v spomin Trentarjevi verzi, ko jih je zložil nekemu gorskemu vodniku, ki se je ponesrečil:

V planinah bil je dom najljubši moj.
V kotičku mirnem tem tu našel sem pokoj.
Oj, zmoli zame očenaš, prijatelj moj!

Po polju in čez mlado Savo smo jo mahnili proti Mojstrani. Za Mojstrano se odpirajo tri doline, po katerih pelje pot na Triglav. Vrata, Kot in Krma. Od-

ločili smo se za Vrata, ki so bila ta dan široko odprta. Skoz te smo stopili v bajno kraljestvo Zlatorogovo. Pot nas vodi ob dolgih rakah, po katerih teče voda v cementno tovarno. Dalje hodimo ob deroči Triglavski Bistrici, ki priteče izpod severne triglavske stene in urno tira svoje valove po belem kamenju, da se čimprej vrže v naročje matere Save. Po enourni hoji iz Mojstrane nas pozdravi »svobodni sin planin«, slap Peričnik, ki se zdi v zibelki sneženi in se ves togoten in srdit, ker se mora ločiti od planinskega raja, jezno vrže med silnim bobnjenjem raz skale 30 m globoko v peneči tolmun, kjer se razbije njegova jeza. Malo spodaj pa se združi s svojo planinsko tovarišico Triglavsko Bistrico in potem skupno hitita v Savo.

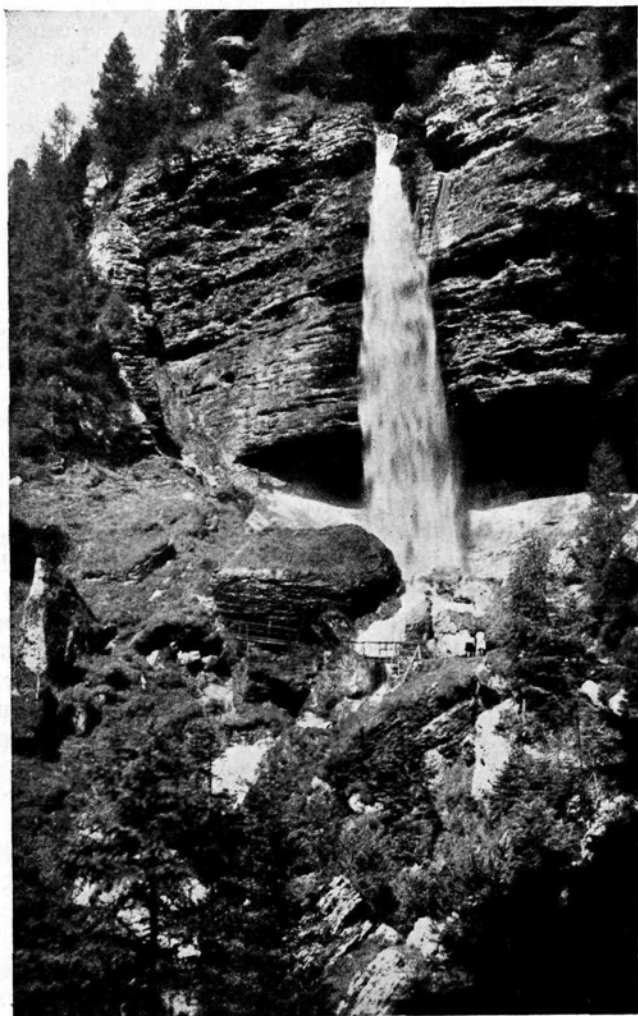
Objame nas senčnata bukovina. Tupatam srečamo kako senožet. Nad nami pa kipe kvišku skalnati orjaki. Izza Cmira pa se že prikazuje oči Triglav. Nje-

govo častitljivo glavo pokriva meglena kučma. Nad nami se pojavi skalnata streha Galerije, ki pa ne drži vode, še o lepem vremenu teče od nje. Vedno mogočnejši vstajajo vrhovi. Še mimo par rovtov, po katerih se pase živina in planinska godba nam svira prijetno koračnico, še mimo kop v katerih se kuha oglje in prikaže se izza drevja ponosni planinski hotel »Aljažev dom«. Malo na desno od njega med smrekami pa stoji kapelica sv. Cirila in Metoda, katero je prevz. vladika dr. Jeglič 1928 leta blagoslovil. Lepo je tukaj. Krog in krog nas obdajajo kipeči vrhovi, kakor amfiteater, v ozadju pa zapira dolino grozna severna triglavska stena v kateri je našlo smrt že več drznih plezalcev. Na desno od te pa zarez Luknja čez katero pelje pot v Trento na italijansko stran.

Vstopimo v dom in se malo okrepčamo. Od sten nas gledajo prikupljivi obrazi onih, ki so dali svoje mlado življenje za Triglav. Med njimi pa je njihov kralj Matjaž — Aljaž, ki jih je polagal k večnemu počitku. Zasmilijo se nam, ko pomislimo, kako drago so morali plačati svoje planinske užitke in ideale. Enega od teh, Topolovca, ki se je ubil 1924 leta še do danes niso našli. Njemu je sam Triglav mogočen grob in veličasten nagrobni spomenik. Stopimo še na Mali Triglav, to je kakih 12 m visoka skala, kockaste oblike, mala šola za navpično plezanje po železnih držajih.

Nimamo dosti časa muditi se tu, kajti na Kredarico, kamor nameravamo priti še pred nočjo, je še dobre 4 ure, ura pa je že 4 proč. Zato jo urno uberemo naprej čez široki prod Bistrice, katera teče tu pod prodom in jo udarimo po Tominškovi poti navzgor v Cmirove strmine. Vedno redkejše in manjše postaja bukovje, že nas pozdravlja znanec iz planin, pritlikavi planinski borovec ali ruševje imenovan. Bukovje pustimo za seboj, po robih stoje ponosno vitki mecesni. Tudi ti ostanejo za nami. Najviše nas pa spremlja trava, ki se z vso silo

zaganja v skale, da bi jih prerastla. A slednjič omaga tudi ta in že vlada sama nema, gola, trda skala. A kljub temu so veličastni ti mogočni skalnati skladi. Solnce, ki se nagiba proti zatonu, se upira v skale in nas prav prijetno greje; pot nam lije s čela. V trudu in znoju služimo naš vsakdanji kruh, v trudu in znoju osvajamo vrhove. Prijetno hladi naše razgrete obraze vetrič, ki piha okrog robov. Očak Triglav je snel kučmo, toda pokrit je še z majhno železno kapico — Aljaževim stolpom, ki ga vidimo že s prostim očesom. Prične se huda strmina. Tupatam je treba stopati nad precejšnjo globino, toda to nas ne moti. Na takih mestih so skrbno izsekane stopnice, zabiti v skalo železni klini in napeta žična vrv, za katero se prijemamo.

Solnce je zginilo za Stenarjem, da gre spat v svoj kristalni grad, dolina se je jela potapljati v temo in temne sence lezejo vedno više in više, a triglavski vrh žari v žarkih zahajajočega solnca. Pri studenčku pod Begunjskim vrhom malo odpočijemo. Tiho se je prikradel mrak tudi do nas in nas polagoma zavil v svoj temni plašč, zvezde so zagorele na nebu, le triglavski vrh poljublja še lahna svetloba, ki polagoma ugaša. Objame nas temna, gluha noč, v kateri stoje v sinje zvezde zastrmeli velikani in nam pripovedujejo bajno pravljico. Po velikih ploščatih skalah stopamo kot po trotoarju, tupatam gremo čez sneg, ki leži po kotanjah. Pridemo na ledenik. To je velikanska kotlina večnega snega in ledu, ki še ni nikdar skopnel in najbrž tudi ne bo. Hladen dih veje od njega, doli v kotlini pa tajinstveno šumi ledeniški potoček.

A čuj! To divjo gorsko samoto preseka mili glasek zvončka, pri kapelici na Kredarici, katera ne more biti več daleč in iz srca nam vzkipi tista prelepa pesem:

Že pada mrak v dolino, večerni uglaša zor...
A zvonček v čast Mariji
glasi se v melodiji:
Ave Marija!

Tako lep se nam še ni nikdar zdel noben glas zvona, očaral nas je s svojo pesmico in vtopili smo se v večerno molitev »Ave Marija«.

Še par korakov preko skal in pred nami se izobliči iz teme obris Triglavskega doma z razsvetljenimi okni, notri pa je živahno razpoloženje in vrvenje. Vstopimo. Vse zasedeno. Komaj priborimo malo prostora, kamor posadimo svoje že precej utrujene ude. Ko se oddahnemo in okrečamo, gremo občudovat planinsko noč. Krasen prizor! Kraljica noči je pravkar izšla izza Kamniških planin in plava na nebeškem svodu v spremstvu svetlih milijonov, vrhovi pa se belijo v njenem svitu. V dolini migljajo lučice, Bled in Ljubljana, morje lučic. Zares divna pesniška noč! Kaj čuti naša duša ob takih prizorih se ne da popisati, to se more samo občutiti. Nikjer tako živo ne občuti človek bližino Njega, ki je vse to ustvaril, nikjer se tako lepo ne izraža Njegova vsemočnost kot tu v kraljestvu gora in naša duša mu nehote poje slavo. Zdi se nam, da kot breztelesna bitja plavamo po veličastnem gorskem vsemirju. Pesem nam privre iz srca in dolgo občudujemo to krasoto. Naposled se umaknemo v toplo zavetje Doma in skušamo zaspati.

(Konec prih.)

Minka:

Tebi, Tinca!

(Tinca Verbičeva, umrla 23. aprila 1932. v Ljubljani.)

Otožno in milo je zapel mrtvaški zvonček naše farne cerkve v Trnovem in oznanil, da si se poslovila od nas Ti, draga Tinca, ki smo te vsi tako ljubili. Jeli mogoče, da si šla od nas tako hitro, tako mlada? Saj si imela za seboj komaj 23 pomladi. Mlada si bila, še nezrela za grob, a zrela za nebesa. Povej Tinca, ali Ti je žal dekliških let, ki so bila dolg križev pot? Dolgih 5 let je glodala bolezen Tvoje telo. Še preden je zamrl smeh na Tvojih ustnah, preden je ugasnil žar v Tvojih očeh, še preden se je dotaknil svet Tvojega belega limbarja, si šla in vsa lepota je šla s Teboj, ker je bila za zemljo prelepa. Legla si v grob, kjer je večni mir.

Ugasnila je luč, ne, ni; zaplapolala je onkraj v večnem plamenu.

Kako si bila lepa, ko sem Te zadnjikrat videla, v obleki nedolžnosti, mirno spavajoča, z vencem rož v laseh, z Marijino svetinjo na prsih. O presrečna nevesta Vsemogočnega!

Kako rada si vedno brala »Vigred«, a odpri še enkrat — zadnjikrat svoje oči in preberi, kaj prinaša danes o Tebi.

O kaj vidiš, kaj čutiš sedaj, Tinca, povej?

Tvoji starši, sestre, družbenice, prijateljice žalujemo za Teboj, a v tolažbo nam je Tvoje lepo življenje in še lepša Tvoja smrt. Kakor skrit angel si bila v življenju, edina Tvoja zabava in Tvoja družba Ti je bila Marijina družba in pa Jezus v sv. obhajilu, katerega si tako lepo prejemale skoraj vsak dan. Prejemati sv. obhajilo, se pravi začeti uživati že tu na zemlji ono blaženo veselje, ono čisto zvezo naše duše z Jezusom, ki bo naše in je že Tvoje veselje in vse Tvoje opravilo v nebesih. Tvoja čista duša je splavala med one čiste in deviške duše, ki vedno hodijo za Jagnjetom in mu prepevajo hvalnice, katerih nihče drugi ne zna.

Ti pa, draga Tinca, prosi Brezmadežno, saj si bila zvesta, vzorna Njena hčerka že od 14. leta, da tudi mene srečno pripelje po tem razburkanem morju življenja v srečno večnost.

Tinca, vem, da nisi pozabila in da misliš name, kakor mislim nate jaz. O, prosi zame Vsemogočnega, da bom nekoč tudi jaz s tako čisto dušo, kakor Ti, pohitela pred večnega Sodnika.

Tinca, saj ni več dolgo do takrat...

Viki R.:

Moje življenje.

(Nadaljevanje).

Tekla so leta. Oče ni pozabil v tujini na nas. Pošiljal nam je redno svoj zaslužek ter je z njim olajšal mamino težko stališče.

A prišlo je novo gorje. Bliskovito se je razširila grozna vest: vojna. Leta 1914 je zadel vso Evropo strašen udarec, ki ga je občutilo mlado in staro. Nenadoma so morali v boj najboljši moške in mladeniči. Nešteto življenj je darovalo domovini na oltar svojo srečo in svoje vse... Izmed tisočev se jih je povrnilo nazaj le malo in še ti pohabljeni, napol uničeni. Veliko žrtev je zahtevala domovina za našo svobodo. Iz krvi naših dragih si je spletla lovorjev venec zmage. Tisoč in tisoč src je prenehalo biti, da so rešila nas, tisoč in tisoč sirot je zaplakalo bridko in trpeče, ker jim je vojna vzela očeta, sina, brata.

Med tiste, ki jih je zadel udarec vojne najbridkeje, smo bili tudi mi. Leta vojne so tudi naši družini vtisnila v srce neizbrisne, težke spomine. Pretekla so dolga štiri leta, kar nismo dobili od očeta nobenega glasu. V tihem pričakovanju so trepetala naša srca in pričakovala dan na dan najhujšega. Tudi oče je mislil na nas, odtrgan in ločen od nas. Nismo vedeli, ali živi ali ne. V najbridkejših letih vojne dobe, ko bi bili najbolj potrebovali njegove pomoči, ga ni bilo med nami.

A ljubezen je močnejša in prenese vse. Slabotne moči zlate mamice so nam dan za dnem vzbujale nove upe in nade, da mine tudi vojno gorje ter se povrne k nam nazaj oče, ki so ga vedno iskale naše otroške duše in želje. Vojna je minula, a očeta ni bilo. Mati je, doslej vsa trdna, začela obupavati. Mnoge noči je prečula v molitvi, skrb za naš vsakdanji kruh jo je mučila. Njeno telo je vedno bolj slabelo; kot živa mučenica je trpela za nas. Njenega mučeništva se je usmilił brat, naš stric. Da olajša vsaj malo njen težki položaj, je vzel najmlajšo in najstarejšo izmed nas, to je mene in sestro Karolino za nekaj časa k sebi v M. Težko mi je bilo slovo, prvič v življenju od mamice. Pa stric je znal s svojimi ljubeznivimi in blagimi besedami naju prikleniti nase.

Odšli sva torej z njim in pričelo se je zame novo življenje pri teti in stricu. Prigodi se, da nekateri otroci, ko pridejo v drug kraj in se jim dobro godi, kmalu pozabijo na svoje domače. Jaz tega nisem mogla. Nemogoče se mi je zdelo življenje brez mamice v tujem mestu. Vedno mi je bila pred očmi, videla sem jo pri domačem ognjišču in kraj nje ostali sestrici. In kako sem si želela nazaj k njej! Ničesar mi ni manjkalo pri teti in stricu, imeli sva vsega v izobilju, ali vendar so me pogosto našli v skritem koticu, kjer sem jokala po mamici in po domu.

Kakor bi me že takrat življenje učilo, da svet za mene ne bo imel nikdar nobene vrednosti, da bom brez veselja in sreče živel in bo le moja mati moja sreča in moja tolažba v vseh dneh mojega tužnega življenja. Ko sem stopila v prva otroška leta, me je že srečalo trpljenje, ki me spremlja še sedaj na moji življenjski poti ter uničuje moje upe, o katerih je sanjala takrat moja duša.

Drevesu v cvetju ne veruj,
ko trgaš sad, se ga raduj.

Po kratkem bivanju pri stricu sva se morali vrniti s sestro domov. Približal se je začetek šole. Z vso vnemo sem se oprijela učenja. Hotela sem biti svoji mamici v veselje, a sebi pripravljati pot v bodočnost, ki bi osrečila mene in moje drage. Čutila sem v sebi poklic učiteljice. Veselila sem se dneva, ko bom dosegla svoj cilj in bo izpolnjeno moje hrepenenje. Knjiga mi je bila vse. Ne morem popisati s kakim hrepenenjem sem zrla v bodočnost in s kako vnemo sem se pripravljala za njo. Ko sem z najboljšim uspehom dovršila osnovno šolo sem prestopila na meščansko šolo, ki se je leta 1921 ustanovila v L. Z brezmejno srečo v srcu sem se učila, nisem pa slutila, kako naglo se bliža dan, ki mi bo strl vse upe in nade, ki mi bo v enem trenutku uničil mojo življenjsko srečo. Upala sem, a vedela nisem, kako varljivo je upanje. Zrla sem pred seboj cvetje, ki sem ga tako skrbno gojila, da me bo spremljalo na mojih bodočih potih, pa doživela sem razočaranje.

Ko sem nastopila prvo pot iz otroških let v mladostna leta, ko so moje sovrstnice z radostjo pozdravljale pravo pomlad, sem morala jaz nastopiti novo pot življenja, posuto s trnjem.

Spet zrejo srečne te oči,
ki iskale so te dni, noči,
oh oče, dragi moj.

Ko sem se nekega dne vrnila iz šole domov, nisem našla nikogar doma. Odšla sem v sadovnjak in tam za kratek čas nabirala češnje. Nisem pa še dolgo bila pri svojem delu, ko po bližnjici pride počasnih korakov mož, močne postave, v elegantni obleki. Nisem se mnogo zanimala zanj, ko pa sem zapazila, da me neprestano gleda, mi je postalo tesno pri srcu. Polastila se me je misel, kaj ko bi bil to moj oče. Ozrl se je še parkrat name ter odšel dalje. Gledala sem za njim nekaj časa potem pa nadaljevala svoj posel. Ni minulo deset minut, ko zaslišim, da me kliče naša najemnica. Ker se na prvi klic nisem odzvala, je prišla po mene, češ, da nas je prišel obiskat tuj gospod. Hitro sem se odpravila domov. Ko stopim na dvorišče, zagledam pred hišnimi vrati prejšnjega človeka. Zamišljen je stal ter se iznova ozrl v mene ter dolgo ni mogel odmakniti oči. Na vprašanje, če sem domača hčerka in kje so domači, sem mu vse lepo po vrsti razložila. Naenkrat pa zapazim v njegovih očeh solze, in zaslišim besede: Oh moj zlati otrok, ti nisi spoznal svojega očeta! In še danes ne vem, kako sem preživela daljne trenutke, ker sem bila

presrečna. Imela sem zopet svojega očeta, od katerega sem se poslovila pred dolgimi leti še kot dete. Zopet se je vrnil k nam. Konec je trpljenja in muk, novo življenje se nam obeta. O mamica! Konec je tvojega gorja!

(Dalje prih.)

J. K.:

O katoliškem človeku.

Če rečemo katoliški, potem mislimo nekaj, kar je nad vsemi jeziki, nad vsemi narodi visoko vzvišeno. S tem pa izgovorimo tudi nekaj, kar je vsem ljudem lastno, ono zadnje, najvišje človekovo. In kaj je to zadnje in najvišje? To je njihova skupna pot in njihov skupni cilj, njihov izvor iz Boga in zopetno združenje z Bogom.

Način katoliškega dela je veliki mir, ki ni nikoli boječ. Pa če kdo stiska pesti, žuga, se bori, je vse to nekako pretirano. Ne, za Cerkev se ni treba boriti, njej je od Boga obljubljen vekotrajni obstanek, boriti se je treba za duše, ki se lahko izgube.

Če pravimo katoliški, potem mislimo na veliko vizijo Izajijevo, ki je videl vsa ljudstva kot veliko božjo družino prihajati na Sijon. Če pravimo katoliški, potem gledamo s svetim gledalcem na otoku Patmos, ki je videl nepregledne množice zaznamenovanih, izbranih, ki stoje v knjigi življenja, katerih nihče ne more prešteti, vseh narodov in jezikov sveta. Če pravimo katoliški s pravim pomenom, potem ne mislimo več posvetno, potem v duhu gledamo k onemu, ki nas bo nekoč peljal k svojemu Očetu, našega brata, ki vsakega najmanjšega izmed nas imenuje brata in sestro.

Marijana Celar:

Naši izleti.

Tudi še danes, v tako prosvitljenem stoletju, najdemo ljudi, ki ne znajo hoditi na izlete. Ne samo stalni obiskovalci kinov in kavarn, tudi mnogoteri, ki drve sredi množice ob nedeljah ven iz mesta. Pa zakaj bi ti ne bili pravi izletniki? Saj imajo nahrbtnik, palico in podkovane čevlje? — — —

Ko gremo na izlet, gremo domov, domov v lastno dušo. Zopet se najdemo. Otresemo se dnevnega prahu, vse pusto in neprijetno preteklega tedna porinemo daleč proč; vse prijetno in veselo pa skušamo pritegniti k sebi. In kako raste in vstaja naša duša! S tem pa se nam tudi odpira oko in se nam širi pogled za druge. Na izletu se nič ne prepiramo, nič nismo užaljeni, radi in lahko odpuščamo in lahko razumemo druge. Dobri postanemo.

Ko gremo na izlet se vračamo k materi zemlji, k bratu drevesu, sestrici ptičici, k bratcu studenčku k travi in cvetkam, saj smo vsi otroci zemlje. Pa hodimo tudi preko snega, ki zemljo pokriva in preko ledu, ki je zagrnil tekočo vodo. Vračamo se k zemlji, da ob njenem objemu postanemo krepki in močni kot ona.

Tak-le izlet mnogo zahteva od nas. Najprej zmago nad lenobo, nad vročico čutnosti. Telo oprostimo vsega nizkotnega, da se z dušo vred dviga v višine.

Pa moramo znati iti na izlet. Ne v kričečih in razgrajajočih skupinah, ampak v tihih prijateljskih krogih. Ko hodimo, bolj prisluškujemo naravi, kot pa govo-

Opomba uredništva: Ker v tem mesecu največ hodimo na izlete in na gore, je uredništvo dobilo pričujoči članek, ki nas o vsem točno pouči.

rimo, bolj gledamo in občudujemo, uživamo. Na cilju seveda smo družabni, prijazni, dobri, uslužni in zabavni. Zakaj tudi ne? Saj zdaj lahko do konca okusimo ono prijetno misel, ki nam je delo v preteklem tednu ni dalo okusiti.

Vsi naši čuti okušajo božje darove: toploto solnca, božanje vetra, vonj zemlje in gozda in sto in sto rastlin. Naše oko se širi, pogled hiti v daljavo s ptičico v zraku, pa tudi na dno kristalnega potoka. Ugleda drobno ptičico v gnezdu, na kamnu ali v mahu gibčno stonogo. Uho prisluškuje ptičjemu petju, pa zopet vriskanju murenčkov, šumenju in rožljanju, kar vse postane tisočglasna harmonija; prav v tolikih odtenkih pa gleda zopet oko dogodke ob gozdni poti. Človeka nosi gozdna melodija, dviga ga opojni zrak, potegne ga v ritmičen korak in ga zaziblje v tiho razmišljanje.

Pot v naravo je pot domov...

Pravi izletniki ne hite v prvo gostilno. Ne žeja jih po pivu in vinu, po godbi in plesu. Seveda te gostoljubne hiše ne moremo vselej obiti, a vsaj glavni cilj naj nam to ne bo! Glasan konec dneva, ki smo ga prebili v božji naravi, a ga zdaj končujemo v kričehi okolici in zatohlem vzduhu gostilne, nam uniči vse lepo, kar smo doživeli čez dan. Izletniški dan, ure veselja hočemo res brez pridržka preživeti v prostem svežem zraku. Saj nas tako prijazno vabi mah na svoje mehke blazine, korenine in štori se nam ponujajo za sedež. Pa se nasitimo s pristinimi sadovi zemlje in se napijemo čiste studenčnice. Kako radi se za ta dan odpovemo kuharskim umetnostim in zato tudi ne pustimo za seboj sledov svojega obeda, da dobe drugi, ki pridejo za nami, še prav tako pristen kos božjega stvarstva in jih ne opominjajo papir, škatle konzerv i. dr. že zopet na mesto, odkoder so za en dan ušli.

Naravi primerna pa bodi tudi naša obleka, primerna potom, po katerih hodimo, primerna višinam, ki jih hočemo doseči, primerna vremenu in letnemu času. Vsaka hoja, bodisi na gore ali po dolini zahteva močne, nogi primerne obutve z nizko peto. Z maščobo namazani čevlji so mehki in za vodo nepropustni. Ko nam jih čevljar meri, naj ima noga prav take nogavice (t. j. dvojne), kot potem, ko jih bomo nosili. Nikjer naj ne tišči. Novih čevljev ne obuvamo za daljše ture, ampak jih ponosimo, da se noga nanje navadi, na krajših potih. Obleka bodi prostorna, široka in iz mehkega blaga. Nikjer naj ne tišči, povsod naj ima zrak dostop. Za gore in mrzlejši čas je najboljša čista volna. Lahka je in topla, lahko sprejema vlago in se nikoli ne zmečka. Če volneno obleko zvečer nekoliko vlažno obesimo, se do jutra izravna. Perilo iz tankega blaga, batista ali svile, ni za pot, pa tudi ne za mrzle noči in utrujeno telo. Najbolje je perilo iz blaga, ki popije pot in obenem tudi greje. Vselej moramo vzeti s seboj topel površnik, pa bodisi jopico, pelerino ali ruto, zlasti tedaj, če moramo za del pota uporabljati voz, vlak ali avto. Ne smemo pa pozabiti tudi kape ali rute za na glavo, ki naj nas varuje neposrednega vpliva solnca, pa tudi vetra.

Solnčnih kopeli se nikoli ne smemo posluževati brez zdravniške odredbe; ni vsak organizem za to in na vsako telo ima solnce drugačen vpliv, ko enemu koristi, more drugemu škodovati. Hipno ohlajenje ima lahko za posledico težke in dolgotrajne bolezni. Po utrudljivi poti naj se zato nihče ne gre kopat, preden se počasi ne ohladi. Prav tako je tudi z žejo: najprej ohladiti, srce umiriti, potem šele previdno, počasi v požirkih piti. Po dolgi poti nam žejo mnogo bolj ugasi kaj toplega, kot pa še tolike množine mrzlih in ledenih pijač, ki si jih nepreudarni izletniki tako radi privoščijo, a si nakopljejo lahko težko bolezen. Med hojo ne škoduje požirek mrzle studenčnice in še celo prav dobro stori, če si osvežimo roke, noge in senca v potoku ob potu. Preveč pa zahtevajo od delovanja srca, ki je že zaradi hitre hoje precej več zaposleno kot doma, oni, ki se ustavljajo in pijejo, kjerkoli se jim nudi prilika. Da provodi vse množine vode in drugih pijač, ki jih spotoma spijó, porabi mnogo sile, ki jih potem manjka za drugo delovanje in zato nastopa splošna utrujenost.

Seveda pa so med nami tudi nekateri, ki bi radi šli na izlet, pa se boje napora in utrujenosti potem. Tem naj v tolažbo povem, da izgine vsa utrujenost, če poskrbimo za močan pretok krvi po vsem telesu, preden gremo k počitku. To pa se zgodi, če se umijemo z mrzlo vodo in zdrgnemo po vsem telesu. Kratek trud dveh, treh minut, a zato popolna svežost. Pri izredno veliki utrujenosti ponovimo to še zjutraj in ne čutimo nobene utrujenosti več. (Seveda pa smemo to storiti, ko smo se popolnoma ohladili).

Tako lahko izletimo v hribe in doline z vsem potrebnim v nahrbtniku in se vračamo s polno dušo najlepših vtisov in telo napolnjeno z močjo in odpornostjo ter veseljem za delo.

Pa moramo reči tudi besedo o onih, ki se vračajo prazne duše in neokrepjenega telesa. To so oni, ki na vseh prelepih potih v naravo nič ne vidijo in nič ne slišijo, izrednih lepot pa še najmanj opazijo. Kolikokrat smo bile morebiti same priče, kako so planili na zelo redko gorsko cvetlico, pa so jo izruvali in odnesli, pa že blizu doma vso ovelo vrgli proč. Vse to kljub objavam in oklicem planinskih društev in zaščitnih oblastev v varstvo rastlin. Skoraj nam mora biti žal, da imajo taki ljudje prosto pot v naravo; kamor pridejo, vse uničijo, vse pomandrajo, polomijo, potrgajo, poružejo. Kako morejo spraviti v sklad z lepoto narave svojo brezobzirnost, surovost napram naravi sami in prebivalstvu, ko lahkomišelnost uničujejo delo njihovih rok! Me pa vemo, da hodimo zato na izlete, da se vračamo boljše, plemenitejše in blažje k svojemu delu.

Laorin K.:

Narodna pesem — verna spremljevalka človeškega življenja.

Pozimi pa rožice ne cveto,
kaj pa ti, dekle, za pušček bo...

Med našim ljudstvom je zelo veliko narodne poezije. Malokateremu narodu je dal Bog toliko daru za petje, kakor baš nam. Zato pa je narodnih pesmi nešteto in za vse prilike, ker Slovenec je znan, da rad poje, priznane so pa tudi naše krasne narodne pesmi. Marljivi zbiratelji narodnega blaga zlasti zadnja leta prav pridno zbirajo narodne pesmi, za katere bi bilo res škoda, če bi se poizgubile in pozabile. Tudi petje narodnih pesmi se zadnji čas prav pridno goji, da moremo vsakemu s ponosom pokazati svoje bogastvo na tem polju. Lepo zapete narodne pesmi nam šele pokažejo prekrasno poezijo v pravi luči, pokažejo nam dušo našega človeka, kakor jo je izlival v pesem vesel, žalosten, pobožen, razposajen, mlad, star...

Ko še otrok ni znal peti sam, mu je prepevala mamica ob zibelki, da ga je potolažila, uspavala. Izlila je v svojo pesem vso srečo in boleost, vso ljubezen, kakršno čuti le materino srce za svoje dete. In otroke se je naučil lepih pesmi od mamice, potem v šoli, v družbi. Čutil je v sebi, da je tudi on pevec in da mu peti, je vse na sveti; zakaj bi torej ne pel?

Slovenec sem, slovenski smo fantje, slovenskega duha, slovenskega srca; za narod živimo, za brate smo mi. Prav tako je ponosno na svoj rod dekle, da je slovenska deklica, je obraza bistrega, hrabro ima srce. Slovenka sem, Slovenka čem ostati. Mnogo je pesmi, ki naglašajo narodnost in domovino. Neštete pa so vojaške pesmi. Mladenci so si pač najrajši preganjali domotožje in žalost s petjem. Prav tako so z njim dajali duška svojemu veselju in ponosu. Ko je mladenič na vrsti, da gre k vojakom se izgovarja, da še ne more puške

držati. Pri fari zvonovi prav milo pojo, ko jemlje slovo, da Bog ve kako, ker ga več nazaj ne bo. Svojci jokajo, ko vidijo preoblečene fante, ki gredo na vojsko. Težko je slovo tudi fantu, a vendar ponosno nosi klobuk postrani za njim pa krivec in listič bel. V kasarno je prišel korajžen vesel, a ko je zagledal puško, je začel i on jokati. Tovariši pa ga tolažijo, naj ne joka, ampak zavriska, zapoje. Privadi se in tedaj se rad postavi s suknjo belo s sabljo pripasano in puško nabasano. In ko njihov regiment po cesti gre, u juh! Tedaj se tudi on zaveda svoje veljave.

Ljubljana je bila pač izhodišče, tam so se zbirali vojaki, skozi so se vozili, če so odhajali v svet za kruhom. Zato so tako radi peli, da stoji, stoji Ljubljana, Ljubljanca dolga vas. Fantu je bilo dolgčas pri vojakihi, svojci bi ga radi dobili domov, zato v nedeljo zjutraj vstala bom, v Ljubljanco se peljala bom, pred hauptmana stopila bom, za fantiča prosila bom.

Pesem je spremljala naše fante tudi v tujino. Fantič je na Tirolsko vandrov, pa fante marširajo s kranjske dežele. Največ se poje seveda o krajih, kjer so se naši pogosto bojevali, ker to je posebno razburilo njihova srca. Ponajveč so te pesmi žalostne vsebine. Na Laškem puške pokajo, tam za turškim gričem, tam je dost' fantičev, k'se za nas vojskujejo, tam je tol'ko dima, da se nič ne vidi, kamor progla prileti. Ker se po takih bojih mnogi niso več vrnili, zato so se poslavljaljali češ, ker se vidijo zadnjikrat. Cestokrat pa slovo ni bilo mogoče, zato so pisali domov. Ptička je priletela, vrh kasarne se je vsela in s svojim petjem prebudila vse mlade fante. Naročila jim je, naj pišejo svojcem. Doma je seveda vse jokalo in mati je obljubila, da bo plačala eno mašo za sina. In padlim tovarišem je veljala otožna o vojaški sabljici, ki jim bo svetla luč, zelena trata pa jim bo zadnji dom.

Če študiramo to narodno blago natančneje, vidimo, da narod ni pel kar tjavendan. Poglejmo čuvstva človekova v najrazličnejših okoliščinah! Jako rad opēva lepoto narave sploh, posebno mesto pa zavzemajo ptičice in rožice. Ptičicam naročajo pozdrave za sina v tujini in on jih ji vrača za drage v domovini. Naročajo tudi, ko ptičica na tuje gre, da ponese v kljunčku pisemce. Med cveticami so najbolj znane: nageljček, roženkravt in rožmarin, iz teh je tudi narejen šopek, ki ga dobi mladenič za spomin, ko odhaja k vojakom v tujino. Šopek je povit s svilo in pripet z zlato knofelco, da mu ga ne bo burja vzela, koderkoli hodil bo. — V dekliških pesmih se večkrat omenja tudi lilija bela, simbol nedolžnosti, devišstva in cvetlični vrt, ki je dekliško opravilo. Tam se rada pomudi. Dekle v vrtu zelenem sedi. Po vrtu je špancirala, pa žlahtne rožice nabirala. Druge pesmi zopet poudarjajo dekliško nežnost, usmiljenje, ko celo rožice ne bom trgala, ker bi usahnila. Dekliški ponos je poštenje, nedolžnost. Le dokler je nedolžna, je rožice trgala in jih v vence spletala in venček na glavi se, bliska iz kitice. Kaže nam pa tudi dekliško-ženska nagnjenja k lepoticenju, ponos na bogastvo, lepoto ter prevzetnost.

Glej, glej, kako mimo gre, še ne pogleda me zalo dekle. Je bogata, ima nove čevljičke, plave nogavice, zlate oringelčke, prstane, židano ruto. Zato pa pride tudi plačilo, da na stara leta sameva, ker je v svoji prevzetnosti vsakogar odklanjala; ali pa jo po enem letu zakona že greva, ker ima moža hudega, je hujši kot kopriva. Naslednja kitica nam pove, da so trgovali s Celovcem, ker pravi, da ga bo tja peljala na semej; ker pa ga je težko dobila, se premisli in pove že naprej, da ga poceni ne da; rajši ga pelje domov, kjer žgancev mu bo skuhal, s tropinami zabelila.

Tudi naše divne gore so predmet mnogim pesmim. Radi pojdejo na Gorenjsko in na Zgornje Štajersko, kjer visoka je gora in na planincih lušno je, ker solnčnice sije. Rad gre tudi gor čez jezero, kjer je šla meglica z jezera. Fantiča svari naj ne hodi čez Savico, če plavat' ne zna, kjer ga bo njena sila umorila.

(Konec prih.)

Poročila in dopisi

Dekliška zveza Št. Rupert. Naša Dekliška zveza je imela občni zbor dne 6. marca t. l. Iz poročila o delu v preteklem poslovnem letu je razvidno, da se je zveza prav pridno gibala. Na številnih sejah so odbornice razpravljale in se posvetovale, kako bi se dalo delo v organizaciji še izpopolniti. Na sestankih, ki se vrše mesečno, je bilo šest predavanj, 9 deklamacij, štiri enodejanke in za začetek ter za konec so vselej zaigrale naše pridne citrašinke nekaj lepih domačih pesmi. Dvakrat je zveza nastopila tudi z večjimi igrami namreč »Izgubljeni raj« in »Sv. Elizabeta«. Ker smo pri nas v zvezi včlanjena dekleta iz najbolj različnih vasi, imamo tako urejeno, da imajo za vsak sestanek oskrbeti vse potrebno dekleta iz druge vasi, tako, da pridejo polagoma vsa dekleta na vrsto. Na ta način pa so tudi programi zelo različni, ker se vsaka vas potrudi, da pripravi vse čimbolje. Izmed predavanj bi bilo omeniti: »Medsebojna ljubezen«, »Premagovanje samega sebe«, »Dober zgled«, »Nasveti služkinjam«, »O veselju«. Dekleta so se tudi zelo potrudile za vprizoritev malih iger, kakor: Nedeljski popoldan, Dekliška lahkomišelnost Kristina in lažniva Milena i. t. d. Udeležba je vsakikrat zelo dobra, lahko rečemo polnoštevilna. V preteklem letu smo imele tudi od 7. aprila do konca junija gospodinjski tečaj, ki je še vsem udeleženkam v prav dobrem spominu. Da bi bilo naše delo še uspešnejše in pravilnejše, je zveza poslala eno članico na prosvetno-organizatorični tečaj Ženske zveze v Ljubljano. Ker bo letos praznovalo naše Prosvetno društvo srebrni jubilej, je zelo primerno, da tudi Dekliška zveza ne zaostaja s svojim delom, ker le z resnim delom bo lahko tudi sama kdaj praznovala take praznike. Takrat bodo tudi članice opravile svoje prosvetne tekme. Na občnem zboru se je tudi še vršil razgovor in se je napravil načrt za bodoče delo, kako pa bomo ta načrt izvršile, bomo pa prihodnjič poročale. — Tajnica.

Žensko društvo »Katarina Zrinjska«. — Trbovlje II. Dne 27. aprila t. l. je imelo naše društvo svoj letni občni zbor. Na tem občnem zboru se je poslovila od našega društva naša dosedanja nadvse marljiva predsednica, ki je naše društvo vodila od vsega početka, torej vseh 12 let. Hvaležne smo ji iz srca za njeno požrtvovalno delo in upamo, da nam bo tudi še v bodoče z dobrim svetom stala ob strani, četudi ji domače delo in preobilica poslov ne dopušča več tako aktivno sodelovati. V znak naše hvaležnosti smo jo imenovala согласно za častno predsednico. Smelo pa upamo, da bo tudi nova predsednica, ki jo je občni zbor izvolil, prav tako marljivo vodila naše društvo, da bo še vedno boljše uspevalo. Naše društvo je imelo v preteklem poslovnem letu osem

sej, pet predavanj in prikrejevalni tečaj. Predavanja so bila: o jetiki, ki ga je imel dr. Jensterle, dve predavanji o vzgoji otrok je imela gđc. Galovič, g. Križnič pa dve predavanji o vzgoji mladine. — Novi odbor bo z vsemi močmi skušal naše društvo v novem poslovnem letu razgibati, da bo postalo središče in žarišče vsega ženskega življenja v Trbovljah, v kar mu pomagaj Bog!

Dekliška zveza Sv. Križ pri Ljutomeru. Naša zveza je imela svoj občni zbor dne 21. februarja t. l. po nastopnem dnevnem redu: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2. poročila odbornic, 3. volitev odbora, 4. slučajnosti. Iz poročil posnamem, da se je v preteklem poslovnem letu društveno življenje lepo razvijalo. Poleg sej, na katerih se je pridno razpravljalo o delu v društvu, so se tudi vršili redni sestanki, ki pa žal niso bili tako pogostni, kakor bi bilo želeli. Naša zveza je tudi praznovala materinski dan. Pri razvijanju programa za novo poslovno leto se je poudarjalo, da naj društvo tudi v bodočem letu skrbi za živahno življenje in delo, da se bo pokazalo, da so prav dekleta tista, ki znajo prinesiti življenje v društvo in v družbo. Zlasti naj bo materinski dan tisti, ki zbere vse zmožne moči, da se društvo pokloni materam, tem svecenicam in svetnicam slovenske zemlje. G. duhovni voditelj je še spregovoril nekaj poučnih in bodrilnih besed o prepotrebem društvu »Treznost«. Vsako dekle, vsaka mladenka mora biti članica, da s svojim zgledom potegne za seboj vse tiste, ki jim je mar čast slovenskega rodu, ki ga ugonablja največji sovražnik-alkohol. Z velikim veseljem lahko poročam, da so se takoj vpisale v »Treznost« vse članice naše Dekliške zveze. Tako upamo, da bo tudi v tem oziru naša zveza storila še marsikaj koristnega. — Bog živi!

Dekliški krožek Brdo. Naš Dekliški krožek, kot odsek Prosvetnega društva se prav pridno giblje. Ob nedeljah in praznikih se zbiramo prav pridno v naši dvorani vedno skoraj polnoštevilno. Tam se vrše naše seje, naša predavanja, naše prireditve, naši sestanki. Na sejah v glavnem obravnavamo došle dopise in sestavljamo sporede za naše prireditve in sestanke. Sestanki se navadno vrše po temle sporedu: 1. petje narodnih pesmi, 2. razpravljanje dopisov in razgovor, kako bomo izvršile došla naročila, 3. razne deklamacije, 4. predavanje, ki ga ima navadno naša vzorna voditeljica, 5. razne igre in končno še kaka lepa narodna pesem. Teme naših predavanj so bile: Kaj je človek in kakšno bitje je? Ljubezen in blagoslov. Zakon — zakrament skrivnosti. Brez ljubezni v družini — propast in smrt. Vzgoja k čistosti. Moda. Kopanje. Dostojno obnevanje z ljudmi. Vzgoja volje in značaja.

Mnogo lepega, koristnega in zabavnega so nudila ta predavanja našim dovzetnim srcem, prav za prav: vse smo doživele, ne samo slišale pri naših sestankih. Posebno dvakrat je oživela naša dvorana, ko smo mogle pozdraviti v naši sredi izletnice domžalskega in grobeljskega sestrškega odseka. Kakor vsako leto, tako smo tudi letos proslavile materinski dan, dne 20. aprila in sicer z nastopnim sporedom: 1. Mati — njene dolžnosti do otrok in njena vzvišenost, 2. deklaracije otrok, 3. igrice »Kdaj pride mamica?« in »Kaznovana nečimernost«. Vsa proslava se je izvršila zelo dobro in v veliko zadovoljnost gledalcev. Pridno smo se pripravljale za prosvetno — higienske tekme Ženske zveze, katerih pa so se udeležile žal samo štiri članice. Prosvetno sportnega tečaja od 9. do 11. aprila so se udeležile tri članice našega odseka. V tem oziru se bo skušal odsek udeleževati tudi še na dalje. — Bog živi!

Zdravstvene tekme v Ženski zvezi včlanjenih odsekov so se končale s prav lepimi, deloma odličnimi uspehi. Članice odsekov prosvetnih društev so v svojem zimskem programu preštudirale razne zdravstvene knjige, posebno dr. Rus: »Prva pomoč« ter so se iz njih temeljito naučile teoretičnega in praktičnega ravnanja z bolnikom ozir. ponesrečencem preden pride zdravnik ali kako je treba bolnika ali ponesrečenca oskrbeti za prevoz k zdravniku ali v bolnišnico. Z velikim zanimanjem in neustrašeno vztrajnostjo so se oprijele učenja tako, da so pri tekmah odgovarjale prav dobro in celo odlično. Sodnica, ki je tekme vodila in teoretično in praktično izpraševala, je sama najprej napravila izpit pri zdravniku, da je potem zlasti praktično še marsikaj lahko dodala.

Na ta način se je izvežbalo okoli 60 članic za prvo pomoč v sili. Centrala, Ženska zveza, je za tri najboljše odseke, ki so namreč pri teh tekmah teoretično in tudi praktično najbolj odgovarjali, razpisala tri nagrade: I. nagrado, domačo lekarno, lično omarico za na zid, za okoli 15 raznimi pripomočki za prvo pomoč v sili je dobil Dekliški odsek Prosvetnega društva Moste pri Ljubljani. II. nagrado, material za domačo lekarno (12 predmetov), je dobil Dekliški odsek Prosvetnega društva Šmartno pri Litiji in še posebno pohvalo, ker je predelal več zdravstvenih knjig. III. nagrado, material za domačo lekarno, je prejel Dekliški odsek Šmarje pri Jelšah. Pa tudi vsi drugi odseki, ki so sodelovali pri tekmah, zaslužijo javno pohvalo, ker so vsi pokazali mnogo razumevanja za to važno in splošno koristno panogo ženskega dela in so dobili prav dobre in dobre ocene. — Ženska zveza se vsem odsekom, ki so pri letošnjih tekmah tako pridno sodelovali, prav iskreno zahvaljuje z željo, da pri tem delu vztrajajo tudi v prihodnjem poslovnem letu. Vse druge pa, ki se letos iz kateregakoli vzroka niso udeležili tekem, vabi za prihodnje leto. Vsaka članica si mora biti svesta, da je prav delo v pomoč bližnjemu najlepše in najkoristnejše delo, ki pa tudi ne dela toliko težav, če se snov sproti obravnava. Zato Ženska zveza smelo upa, da se bodo k prihodnjim tekmam prijavili tudi oni odseki, ki letos niso tekmovali.

Duhovne vaje za učiteljice bodo kakor vsako leto tudi letos v uršulinskem samostanu v Ljubljani od 15. avgusta zvečer do 19. avgusta zjutraj. Vse učiteljice, ki si žele par tihih dni samo zase, naj se čimprej odločijo in prijavijo svojo udeležbo predstojništvu uršulinskega samostana v Ljubljani.

Naši pomenki

Odgovori na pisma.

(Pogovori z gospo Selmo.)

Samotarka. Vsako leto se oglasiš samo enkrat, pa takrat prav izdatno. Iz Tvojega pripovedovanja povzamem, da je Tvoje glavno delo pri souvršitvi Tvojega značaja, kako bi sebe pozabila drugim v prid. Prav malo se oziraš na svoje razpoloženje ali celo na svojo občutljivost. Vsak dan ročno in krepko pričneš delo z jasnim pogledom na najvišji cilj, potem pa brez ozira na desno in levo hodiš po večkrat trdi poti, da ga dosežeš. In kako znaš porabiti vsako uro, premagati vse številne drobne težave z onim velikim zaupanjem v ono iskrico dobrega, ki leži v globini vsakega človeka. Zato pa si tudi vedno pripravljena pomagati vsakemu, kjer Tvoja ženska duša sluti, da potrebuje Tvoje pomoči. Vem pa, saj sem v teku let

imela priliko gledati Tvoj razvoj, da si do te stopnje v svojem življenju prišla skozi šolo še prav posebne samozataje in pa vedno globljega življenja v vero. Spoznala si, da ne zadošča, če vero in verske resnice le veruješ, ampak da se je treba tudi truditi, da jih vedno bolj razumeš in postaviš v središče svojega življenja kot gonilno silo vsemu svojem delu. In čim bolj si svoje delo po njih uravnala, tem bolj se je množil blagoslov njegovim uspehom. Preiskreno želim, da bi se Tvoja velikodušnost ne zadovoljila samo z dosedanjimi, ampak da jih množiš iz dneva v dan v večjo čast božjo in bližnjemu v korist.

Brez moči. Žal, da je v premnogih slučajih tako: kar dekle smatra za resno in resnično, je fantu le nekaj mimoidočega in iz takih mladostnih »priateljstev« rasto bridka razočaranja. Zato Te klub sedanji modi, ko že nobena »šolarica« ni brez »pri-

jatelja«, kolikor morem svarim pred takim nepremišljenim korakom. Ohrani si srce prosto, čisto in jasno za ono veliko in sveto ljubezen, ki ima priti!

Upajoča. Torej Ti moram danes odgovoriti kar na dve pismi. Saj je res tako v življenju: ko pride dekle do tiste dobe, ko se nekoliko razgleda nazaj in naprej, pa jo že zajame misel, kaj in kako bo, če ostane sama na svetu. Mnoge vidijo v možitvi le nekako preskrbovalnico za življenje, a ne pomislijo, da je zakon poseben stan v človeški družbi, ki ima vršiti velike in važne naloge. Pred vsem drugim je treba, da si si v tem na jasnem in to si, kakor vidim iz Tvojega drugega pisma. Vse drugo pa, o čemer pišeš, pa je tako krajevnega značaja, da Ti ne morem prav točno svetovati. Važno je, da vse, kar Ti ljudje nanosijo na ušesa, previdno presodiš. Saj ponavadi niti polovica ni res, kar govore; saj veš, kako resnične so besede starega izreka, da nimajo ljudje nikoli toliko grajati, kakor če se kdo ženi. Seveda je prav in dobro, da o vseh zadevah kolikor največ moreš poizveš od zanesljivih ljudi, res pa je tudi, da mora resna in odkrita beseda med Vama tudi nekaj veljati. Kaj pa bo, če bosta živela vse življenje skupaj, pa drug drugemu ne bosta zaupala in bosta verjela vsem čencam, ki Vama jih bodo ljudje nanesli na ušesa?! Mislim, da je zdaj kar čas, da se tudi sama pogovorita in slišita tudi od domačih, kako in kaj. — Seveda pa je edino prav, da si vso zadevo izročila Bogu in Mariji ter da mnogo moliš, da bi se vse, prav izteklo. Prav gotovo se bo, le bodi prepričana! Še se oglasi!

Slava. Hvala Ti za poslane pozdrave!

Naveličana. Verjamem, da si naveličana, pa se človek tudi tega navadi. Zadnjič vsa pogledali načrt jutranjega dela, a samo zunanjega. Danes pogledjva še istočasno notra-

nje delo. V jutranjem miru prav iz srca prositi Boga, naj Te ta dan ohrani veselo, vedro in uslužno. (Saj takoj zjutraj še nisi slabe volje!) Potem pa takoj misliti na želje drugih! Prvo nevoljno besedo zadržati za zobmi! Če se kaj upre, premagati! Če se kaj ponesreči, takoj popraviti! Skušaj to združiti z zadnjim! — Pri delu na svojem značaju brezpogojno rabiš Boga; na vsem svetu ne najdeš boljšega svetovalca in vodnika. Išči tople, žive zveze z Njim! Ne z dolgimi molitvami, ampak s kratko molitvijo, morebiti z eno besedo, s katero Mu daruješ svoj trud in Ga prosiš pomoči! — Drugič dalje. — Za danes ponavljam zadnje in prosim, da zvežeš z današnjim!

Čas je zlato. Le vztrajaj pri tem, kar si začela! Sama pa nikar ne bodi, saj imaš toliko prilike za prijetno dekliško službo. Kaj ne hodiš v društvo in Marijino družbo? Potem Ti ne bo dolgčas!

Jadro brez krmila. Hvala Bogu, da si spoznala, kaj je bolje! Seveda Ti rada verjamem, da se tako hitro ne dá pozabiti. Morebiti se Ti bo kar neverjetno zdelo, če trdim, da čas zaceli vse rane, pa se boš sama prepričala, da je res. — Prav je, da se želiš izobraziti v gospodinjstvu. V zavodu, ki ga imenuješ, ni javna učilnica za kuhanje, zato Ti ne morem nič točnega povedati. Tam in marsikje drugje se uče od časa do časa dekleta kuhanja, pa so pogoji za to tako različni, da je najbolje, če se vsaka sama ustno dogovori. Tako mislim, da bo tudi za Tebe najbolje, če o priliki osebno povprašaš.

Korakoma. Glej, tako dobro Ti je, da ne bo prav nič škodovalo, če v vse lepo in dobro od časa do časa pade mal križec. Potem se zaveš in si tembolj hvaležna. Skušaj pomagati drugim, kolikor največ moreš!

Naš Rožni dom v juliju

F. G.:

Poleti.

Mestna mladina, ki mora včasih tako poželjivo gledati polne košare prvega sadja, zavida srečnejše podeželske tovariše, ki ga imajo po njihovem mnenju skoraj preveč. Včasih se pa motijo v svoji sodbi. Mnogo je še gospodinj in gospodarjev, ki s sadjem še ne znajo umno gospodariti: posel se ga ne sme do siteda najesti, željnemu otroku ga ne nasujejo vbogajme v predpasnik, sami ga pa ne uživajo, češ, da jim za sadje nič ni. Le takrat se pohvalijo, da je bila za sadje

dobra letina, ko se v jeseni morejo pobahati: »Letos smo pa nakuhali toliko črešnjevca, pa borovničarja, pa hruške bodo tudi dobro dale, kolikor jih ne bomo sprešali za mošt.«

Pri Dolinarju vse drugače delajo. Jazen se vedno spominja, kako mu je pravil neki kmetijski strokovnjak: »Ko sem bil mlad fantič, sem z enakovredno družino leto za letom hodil klatit in otepat sosedovo jablano. Pa je bila vsako leto bolj polna; to pa zato, ker smo mi odklatili vse slabotne mladike in otresli vse slabe sadeže, da so potem oni, ki so ostali na drevesu, toliko lepše dozoreli. Prav za

prav bi nam moral biti sosed še hvaležen, a dobrota je sirota in tudi za nas je bila vedno namočena palica.« Ravno hvaležen Janez tudi ni onim, ki so vzrok, da mora kakšno jutro nesti polno naročje polen in odlomljenih mladik izpod češnjevega drevja. Zato pa toliko rajši ustreže onim, ki ga lepo prosijo za perišče tega sladkega daru božjega. Ne, skop Janez res ni, ta čast mu pa gre; morda mu Bog tudi zato tako blagoslovlja pridelek v sadovnjaku.

Noč je sedaj itak tako kratka, da se človek komaj nasloni in malo zadremlje, pa že spet kliče delo. Pa pravijo, da mlademu človeku delo nič ne škodi in da mora zdrav človek čez noč kar pozabiti, da je bil prejšnji večer kaj truden. Tudi Metka gara za žive in mrtve; košnja je komaj minila in sedaj bo žetev in ajdova setev in vsak dan imajo polno dninarjev, da bi ona imela dovolj dela samo s kuho. Pa vendar ne sme skrbeti samo za vsak dan sproti, ko bo pač morala kuhati tudi pozimi, ko ne bo na vrtu nobene zelenjave in bo vse drevje tako goło štrlelo. Na tiste mesece misli ona.

Stročjega fižola, da je dan za dnem na mizi, pripravljen na ta ali oni način. Prav lepe dinarje je že tudi skupila zanj, čeprav je zdaj tudi zelenjad poceni. Pa ga je Metka še prav mnogo vložila za pozimi, da takrat ne bosta večno pela samo kisla repa in zelje. Ko pa vendar v poletju zraste vsega v taki obilici, da se dela škoda in da lahko s tako majhnimi stroški pripravimo in shranimo za zimo. Pri Dolinarju imajo tudi pozimi vsak dan drugačno salato ali prikuho. Prav privoščila bi vam zato, da bi enkrat smeje stopiti z Metko v shrambo in bi se še ve čudile, ko se tako lepo vrsté kozarci: fižol, paradižniki, kumarice, gobice. Morda pa želite sladko salato? O, potem bi Metka prav lahko postregla z vkuhanimi letošnjimi češnjami. Ampak sedaj ona še ne odpira kozarcev. Sedaj leži sadje krog in krog, a kozarci morajo počakati do hude, dolge zime.

Pa če boste preveč sladkosnedni in ne boste poznali prave mere tako, da boste še zboleli? Metka hrani v pločevinastih puščicah več litrov suhih borovničevih jagod. Kar tistih vam bo skuhala, saj so priznano zdravilo. Še sosedom jih mora posoditi, kadar zbole otroci, ki ne znajo ločiti zelenega od dozorelega sadja.

Vprašanja iz zdravstva.

(Odgovarja dr. M. Justin.)

Hvaležno vdana kmetica. Ko ste bili stari 10 let, ste imeli škrlatinko in difterijo, narkar vas je začelo boleti koleno na levi nogi in to imate sedaj že 12 let, ne morete dobro hoditi zaradi tega in bolečine nekje v sredi kolena so trajne.

Lahko in zelo verjetno je to, da je proces v kolenu posledica prestanih bolezni v 10-tem letu. Rentgen naj še odloči in konzultirajte specialista ortopeda.

Vigrednica XII. Stara ste 46 in pol leta. Večkrat imate težke noge, kratke dihljaje, izostajanje periode za 2 meseca, neredno zopetno pojavljanje periode, in vprašujete, kako se vam je ravnati v tem času in kako hrano smete uživati.

Kakor vse kaže, ste na tem, da vam perioda čisto izostane (Menopavza). Ta doba je včasih malo sitna, dokler se organizem ne navadi tudi na to. Če ste drugače zdravi, bodite mirni in brez skrbi, včasih lezite tudi po dnevu malo v posteljo ali na zofa, da vam odleže. Glede hrane pa ni posebnih predpisov, je precej individualna stvar, kakor komu prija in kar vsak sam vidi, da mu ne škoduje.

Julanda. Če se kdaj prestrašite ali pa tudi sicer se vam naredijo na vratu in na rokah rudeči »fleki« posebno pa, če imate kak obisk in če preje ne veste, da pride, in fleki ostanejo toliko časa, dokler se ne pomirite, in radi tega ste tako žalostni, da vas na svetu nič več ne veseli.

Ta rdečica in ti »fleki« so znak živčnega stanja; neka sramežljivost še le pristoji vsakemu dekletu, mu je do gotove meje obramba, zato ni vse kratkomaletno zametavati in izgubljeni vsega veselja do življenja. Da se boste sčasoma tudi umirili, ko se navadite tudi na nenapovedane obiske in dobite neko samostojnost in sigurnost, bo tudi morda ta pojav izginil. Sicer je pa treba vplivati na pomirjenje celega živčevja.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. —

Uredništvo in upravištvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vprašanja iz zdravstva.

(Nadaljevanje.)

Rezika. Ste preprosto kmečko dekle, stara 18 let. Periodo ste dobili v 13. letu obnem pa tudi belo perilo. Perioda ni redna, izostaja včasih kar do četrta leta, včasih 14 dni, pa tudi več. V tem se slabo počutite in prikrivali ste staršem ta pojav.

Belo perilo pa vas stalno nadleguje in niste vedeli, da je to kaj posebnega, dokler niste iz »Vigredi« izvedeli. K zdravniku pa brez velike sile neradi hodite. Kamelčni čaj, ki so vam ga nasvetovali, vam ni nič pomagal. Pri vsem tem imate pa noge vedno mrzle in še poleti si jih komaj segrejete, docim ste v glavi vsa rdeča, in vsak alkohol vam »gre v glavo«. Srce vam tolče neenakomerno in se vam kar na obleki vidi kako tolče. Največ bolečin čutite v trebuhu, do stegna, noga vas takoj bolijo, če le malo bolj hodite. Debela ste pa kljub temu.

Po vsem tem ni cirkulacija krvi v redu. Morali boste k zdravniku specialistu. Le z zaupanjem in brez skrbi, saj je to za vaše zdravje. Kar se bo dalo narediti, se mora izpeljati.

Naročnica. Stara ste 18 let pa vam prša še niso zrastle. Prosite za nasvet, če je za to kako zdravilo ali ne. Razvoj prsi je odvisen od razvoja tozadevnih žlez in celotnega sestava. Če so notranje žleze razvite, se bo to tudi samo razvilo, če ne pa se boste brčkone začeli zelo rediti. Imamo zdravila, ki vplivajo na razvoj žlez, ki so s tem v zvezi. Zdravnik naj vam jih predpiše.

Zalostna. Okrepitev srca je potrebna stvar, pomodrelost ustnic in rok je gotovo še v zvezi s cirkulacijo krvi in živčnim sistemom. V zakon pravite, da bi skoraj morali stopiti, radi gospodarskih razmer pa se zelo težko odločite in ste vsa zalostna. — Da, to je zelo resna zadeva. Samo iz gospodarskih razlogov vam bi ne svetoval v zakon. Za zakon je treba še kaj drugega: ljubezen, vdanost, požrtnost, harmonija (shlad) značajev obeh, da bosta mogla duševno skupaj, zdravje seveda in materialna plat je pa tudi potrebna in koristna.

Fr. Pr. Lj. Stara 22 let tehtate 62 kg, kmečko dekle ste. Težka vam je za denar in ne upate k zdravniku; vrhutega vas je sram. Seveda se morate tudi tedaj umiti s toplo vodo, ko je perioda, navadno zvečer predno greste spat; nabavite si mesečnih obvez in privežite si jo vedno in menjajte jo dostikrat. Neprijetnosti pred začetkom periode so seveda sitne, pa ima vsaka kakšne svoje sitnosti, preko katerih je treba junaško korakati. Vse mine, tudi to. Saj mora vsak človek imeti svoje križe; na svetu nismo zato, da bi nam bilo samo lepo in dobro, to bo šele v nebesih.

Cvetka 32. Pljučne konice da imate zatečene, hitro ne morete hoditi zlasti ne vkreber in bluvate in kašljate že 2 leti. Vaša

mati pa že 11 let. Bojite se jetike. Če pa pijete vino, vam gre v glavo in »prec ste pijana«. Za vsako malenkost se tako hitro ustrašite in tudi ponoči se večkrat zbudite vsled strahu. Potite se zelo in križ vas boli in to pri vsakem delu/zlasti pa pred periodo tako, da bi kar zajokali, če »bi kaj nucalo«.

Če mama kašlja 11 let in vi že 2 leti, gotovo ni vse v redu. Če so pljuča bolna, treba zdraviti in to tako, da pomaga. Držati se morate zdravnika specialista za pljučne bolezni, ugotoviti treba, če je proces v pljučih specifično obolenje, če ni morda znakov tuberkuloze in če boste to zdravili in ozdravili bodo drugi znaki tudi izginili polagoma.

Ciganka. Kako naj odpravite golšo pri svoji sestri? Če je sestra mlada, se včasih da z tozadevnimi kroglicami oz. kapljicami, ki vam jih predpiše zdravnik ozdraviti, vendar ne smete piti nobene sveže vode, sicer pa je treba operacije. Petje vsled napenjanja lahko golšo povečava. Potnim nogam najbolj koristi sonce. Hodite boski kolikor več morete, če ste pa obuti, pa le lahko občutite nosite, da more koža na nogi dihati.

Minka. Stara ste 19 let. Večkrat vas boli glava in velikokrat krvavite iz nosa. Kri se vam težko ustavi. Slabosti vas obhajajo in včasih se vam pred očmi kar temni.

Glavobol ima včasih tudi svoj vzrok v motenju cirkulacije krvi, če srce ne deluje pravilno. Krvavitev iz nosa govori za to, da si narava sama pomaga in gotovo vas glava neha boleti po krvavenju. Če ste pa pri tem vedno blede v obraz, je jasno, da se vam lahko stemni pred očmi; seveda se mora iti na vzrok bolezni. Morda bi se dali pregledati pri specialistu za srčne bolezni, eventuelno bi pa preiskava krvi ugotovila, kaj je na tem.

Zalostna. Ko ste bili stari pet let se je vaša mama v drugič poročila. V hišo pride surov in prepirljiv človek in razgrajanje v hiši je na vas vplivalo in tresla ste se po vsem telesu. V šoli pa sta se vam tresla glas in roka. Šolarji so se vam posmehovali. Očem vam je s seboj v hišo »prignal« pet otrok. Starejši sin je umrl na jetiki. Drugi pa vsak po svoje prinaša vam neprijetnosti in mati je že vsa upognjena in vela vsled skrbi in težav, vam se pa roka še vedno trese, če šivate ali kvčkate, ali če slišite kako neprijetno vest. Radi bi šli iz tega gnezda, le mater težko zapustite. Tresenja rok bi se radi znebili.

Ta bolezen je pri vas živčnega izvora. Okrepite si živce, potrpite z razmerami, vdajte se v trpljenje in — veliko se da s tem doprinesiti k pomirjenju celotnega živčnega stanja, če že ni prepozno.

Brigita. Stara 21 let, živite doma s starši, brati in sestrami. Včasih greste v gostilno. Imate vlažno sobo, bolijo vas zobje in imeli ste angino, tudi glava vas boli. Svetujem vam, da si daste zobe pregledati, vse popraviti, kar je treba in vlažno sobo zapustite, pa vam bo bolje.

Doma in drugod

Sigrid Undset, slavna romanopiska na Norveškem, nosilka Nobelove nagrade, je proslavila 20. maja t. l. svoj 50. rojstni dan. (Za Vigred se pripravlja študija o ženskih značajih v njenih knjigah. Na ta način bomo tudi slovenske žene proslavile to znamenito pisateljico).

V pravosodnem ministrstvu v Beogradu je bila imenovana gospa Smilja Krikner za sodnega inšpektorja, kar je dosedaj najvišji položaj, ki ga je dosegla v naši državi žena v sodni stroki.

Poleg ministrskih odposlancev k maturam na srednje šole v naši državi so bile imenovane tudi tri žene, in sicer gg. Malvina Golič, dr. Stajnkuš in dr. Milica Bogdanović. Ker pa je ta odstopila, je na njeno mesto imenovana g. Katarina Dinić.

Katoliška dekleta na Dunaju prav pridno sodelujejo pri oskrbi božje službe in pouka v krščanskem nauku, ker je na Dunaju veliko pomanjkanje katoliških cerkva.

Da bi bilo to delo še uspešnejše so sklenile, da postavijo v desetem okraju cerkev posvečeno Kraljici miru. V ta namen zbirajo prispevke, prodajajo kamene, pa tudi zbirajo stanjoli in rabljene znamke in z izkupičkom tega skušajo podpreti svoje lepo podjetje.

Posamezna tajništva v Nemški Avstriji združenih katoliških deklet prirejajo vsako leto voditeljski tečaj za voditeljice posameznih odsekov. Na teh tečajih obravnavajo predvsem versko poslanstvo sodobnega dekleta, potem pa tudi podajajo praktična navodila za vzorno vodstvo odsekov. Dekleta se z veliko vnemo udeležujejo teh tečajev, kar je velike važnosti, da sô ob času volitev vse točno in pravilno informirane o svojih državljanskih dolžnostih.

Po novem zakonu za cenzuro filmov v Jugoslaviji pride v komisijo za to cenzuro tudi predstavnica ženskih organizacij.

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA**
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta

Podružnice:
CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c. 101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

**Jugoslovanska
tiskarna
v Ljubljani**

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**